

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER
UITGAVE VAN HET INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

3^E JAARGANG

WOENSDAG 15 MEI 1918

No. 124

INHOUD

	Blz.
DE N. I. U. M. (NEDERL. IN- EN UITVOER-MAATSCHAPPIJ) door S. v. d. B. Jr.	413
De regeling van in- en uitvoer van Nederlandsch-Indië door J. T. Cremer	415
Invoer van buitenlandsche effecten door B.	418
Uitbreiding der Nederlandsche handelsbetrekkingen met de West en omgeving II door W. R. Menkman	419
Russische effecten en de fiscus	422
Requisitie van Fransche schepen door v. H.	422
Belastingjaar 1918-'19 door A. B. J. Prakken	423
Spitsbergen als mijnbouwland door P. S.	425
AANTEKENINGEN:	
Uitvoerpolitiek van Ned.-Indië	427
De V. S. in het eerste kwartaal van 1918	427
De Société Générale de Belgique in 1917	427
OVERZICHT VAN TIJDSCHRIFTEN	428
REGERINGSMAATREGELEN OP HANDELSGEBIED	429
MAANDCIJFERS:	
Productie der Kolenmijnen	429
STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN	
Geldkoersen.	430—438
Wisselkoersen.	Effectenbeurzen.
Bankstaten.	Goederenhandel.
	Verkeerswezen.

INSTITUUT**VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN**

Algemeen Secretaris: Mr. G. W. J. Bruins.

WEEKBLAD ECONOMISCH-STATISTISCHE BERICHTEN
Secretaris-Redacteur: G. E. Huffnagel.Secretariaat: Pieter de Hoogweg 122, Rotterdam.
Telef. Nr. 3000. Telegr.adres: Economisch Instituut.
Postcheque en girorekening Rotterdam No. 8408.Abonnementsprijs voor het weekblad franco p. p.
in Nederland f 12,—. Buitenland en Koloniën f 14,—
per jaar. Losse nummers 30 cents.Leden en donateurs van het Instituut ontvangen het
weekblad gratis.De verdere publicaties van het Instituut uitgaande
ontvangen de abonné's, leden en donateurs kosteloos,
voor zoover daaromtrent niet anders wordt beslist.Advertentiën f 0,35 per regel. Plaatsing bij abonne-
ment volgens tarief. Administratie van abonnementen
en advertenties: Nijgh & van Ditmar's Uitgevers-
Maatschappij, Rotterdam, Amsterdam, 's-Gravenhage.

13 MEI 1918.

Hoewel er geen veranderingen kwamen in de no-
teeringen, maakte de verruiming van de geldmarkt
verderen voortgang. Volgens den weekstaat van de
Nederlandsche Bank gingen de beleeningen terug
met twintig millioen. De binnenlandsche wissels ver-
minderden met drie millioen, terwijl het tegoed in
rekening „Van anderen” vermeerderde met circa
twee millioen.

De bankbiljettenomloop ging door een en ander
terug van f 971 millioen op f 952 millioen.

De prolongatie-noteering was 3½ pCt. Particulier
disconto noteerde 3 à 3¼ pCt.

De Minister van Financiën doet wederom een beroep
op de geldmarkt tot het plaatsen van schatkistpapier.
Aangeboden worden f 35 millioen in promessen
met een looptijd van drie en zes maanden en 4½ pCt.
biljetten met een looptijd van een jaar.

De inschrijving is opengesteld op Dinsdag 21 Mei a.s.

* * *

De wisselmarkt was wederom flauw. Vooral Londen,
Parijs en New-York waren weder aan een gevoelige
daling onderhevig en ook nu weder het sterkst in
het begin der week. De koersen liepen terug resp.
van 9.86 tot 9.71½; 36.35 tot 35.87½ en 206½ tot
204 en bleven de overige beursdagen ongeveer op
dit peil staan. Het is een merkwaardig verschijnsel
van de laatste weken, want ook in de nieuwe week
was de opening weder zeer flauw en daalde Londen
tot 9.62. Van de neutrale wissels bleven Zwitser-
land en Spanje, evenals de vorige week, onveranderd
en was Skandinavië weder lager.

DE N. I. U. M.**(NEDERL. IN- EN UITVOER-MAATSCHAPPIJ.)**

Verschenen is een Wetsontwerp „tot nadere voor-
ziening ten aanzien van het goederenverkeer met het
Buitenland”, achter welken eenigszins geheimzinnig
klinkenden titel de bedoeling verscholen ligt den
import van goederen in ons land te centraliseeren.

Het Wetsontwerp, aldus de Memorie van-Toelich-
ting, strekt in de eerste plaats ter voldoening aan
de toezegging door den tijdelijken Voorzitter van den
Ministerraad bij de debatten over de levensmiddelen-
credieten in de Tweede Kamer der Staten-Generaal
gedaan, dat maatregelen tot verzekering van de cen-
tralisatie van den invoer zouden worden genomen. Die
gedachtenwisseling in de Tweede Kamer, zegt de
M. v. T., heeft boven twijfel gesteld, dat omtrent de
wenschelijkheid van zulke maatregelen eenstemmig-
heid bestaat.

Het wil ons voorkomen, dat, nu de maatregelen, die
worden voorgesteld om dat doel: de centraliseering
van den invoer, te bereiken, in concreto voor ons ligen,
over de wenschelijkheid, dat zij in dezen vorm
wet zullen worden, allermint eenstemmigheid in
den lande zal blijken te bestaan. Deze wet toch zal
niet alleen gelden voor den verderen duur van den
oorlog, maar, zooals de geijkte term luidt, zolang
de buitengewone omstandigheden, die het gevolg zijn
van den oorlog, voortduren en dat het zeer lang zal
duren, eer de omstandigheden na den oorlog weder
als normaal zullen kunnen worden beschouwd, daar-
omtrent bestaat zeker in ons land een communis
opinio.

Nu wil het ons toeschijnen, dat de steller van de
M. v. T. zich al te veel heeft ingedacht in de omstan-
digheden van het oogenblik en niet voldoende reke-
ning heeft gehouden met de bezwaren, die de wet zal

meebrengen, zoodra de oorlog geëindigd is. De verschillende argumenten, die voor de centraliseering gedurende den oorlog pleiten, kunnen wij in 't algemeen wel onderschrijven, doch onze bezwaren gelden voornamelijk de gevolgen van de centraliseering in het tijdperk na den oorlog. Wij zullen die bezwaren allereerst uiteenzetten, om daarna stil te staan bij wat de M. v. T. noemt, het tweede deel van het wetsontwerp: de wijziging in het stelsel der financiering der aan het buitenland te verstrekken credieten en de daarvoor van den invoer te heffen bijdragen, omtrent de wenschelijkheid waarvan wij, gelijk hieronder zal blijken, eveneens met den wetgever van meening verschillen.

Terugkomend op onze hiervoren aangeduide bezwaren tegen de centraliseering van den invoer na het sluiten van den vrede, wenschen wij er allereerst de aandacht op te vestigen, dat het wetsontwerp een nieuwe ingrijpende inperking van de handelsvrijheid beoogt, waarbij den Nederlandschen koopman het recht tot vrij invoeren van goederen, dat reeds in menig opzicht beperkt is, ten eenenmale wordt ontzegt. Prachtig vooruitzicht inderdaad voor de duizende kooplieden in ons land, wier zaken reeds gedurende langen tijd geheel stil liggen en die er naar hunkeren, zoodra de oorlog voorbij is, de handen weder uit de mouwen te kunnen steken. Zij zullen zich dan geplaatst zien voor het feit, dat voor iederen invoer vergunning bij de N.I.U.M. en bij de N.O.T. moet worden aangevraagd en dat in vele gevallen die vergunning zal worden geweigerd; immers de Regeering wil het daarheen leiden, dat slechts goederen zullen worden ingevoerd, waaraan hier te lande dringende behoefte bestaat, teneinde te voorkomen, dat ons land wordt overstromd met waren, die wij hier niet noodig hebben.

Meent de Regeering werkelijk, dat het voor eenig lichaam mogelijk zal zijn met juistheid en onpartijdigheid te beoordeelen aan welke goederen hier te lande inderdaad de meeste behoefte bestaat? Het ligt toch voor de hand, dat, bij de gecompliceerdheid van het economisch leven, de beantwoording van de vraag, wat meer en wat minder noodig is, aan buitenstaanders moet ontgaan. Wat zal er niet noodig zijn op elk gebied, nadat jarenlang de geregelde gang van zaken onderbroken was en sommige producten en grondstoffen, die men voor den oorlog even noodig achtte als het dagelijksch brood, ons al geruimen tijd hebben ontbroken.

Vrees voor overstroming van ons land met buitenlandsche producten, vrees ook voor „dumping” komt ons zeer overdreven voor, waar, tengevolge van gebrek aan scheepsruimte uit den aard der zaak slechts het noodzakelijkste kan worden aangevoerd. De hooge vrachten, die van dat gebrek aan scheepsruimte in de eerste jaren na den oorlog het onafscheidelijk gevolg zullen zijn, dragen in zichzelf het correctief op overmatigen invoer van het buitenland. Ook onze kooplieden, die toch waarlijk hunne eigen belangen het best kunnen beoordeelen, zullen daardoor vanzelf worden afgehouden van den aanvoer van artikelen, die niet ter voldoening aan onmiddellijke behoeften noodig zijn. Waar de goederen, zooals die van de landen der Centrale Mogendheden, gedeeltelijk per spoor kunnen worden aangevoerd, zal het gebrek aan grondstoffen, dat in die landen nog jarenlang een overwegende rol zal spelen, overstelping van ons land met minder noodzakelijke artikelen van dien kant ondoenlijk maken.

Men denke verder niet te licht over den administratieven rompslomp en de daarmede verbonden onkosten van twee groote lichamen als de N.I.U.M. en de N.O.T., wier heffingen, ook al strekken zij alleen tot dekking van administratieve onkosten, toch in vele gevallen fataal kunnen zijn voor het tot stand komen van transacties, die met zeer geringe winsten plegen te worden afgesloten. Voor onze kooplieden zal na het beëindigen van den wereldoorlog de zware taak zijn

weggelegd om in de allereerste plaats te behouden dat gebied van den wereldhandel, dat zij vóór den grooten wereldbrand bezaten, en nieuw terrein te veroveren in den vreedzamen strijd der volkeren, die op den grooteren krijg zal volgen.

De vraag dient beantwoord te worden, hoe de Nederlandsche handel, bij in- en uitvoer aan handen en voeten gebonden, dien strijd zal kunnen opnemen tegenover andere neutraal gebleven landen, waar dergelijke beperkende maatregelen niet zullen zijn ingevoerd en die zich gereedmaken voor den komenden economischen strijd, waarvan nu reeds allerwegen de aanwijzingen voorhanden zijn.

Er schuilt ernstig gevaar ook in de mogelijkheid, dat ons land na de eerstvolgende verkiezingen een protectionistisch bewind verkrijgt, dat er van zijn standpunt uit niet tegen op zal zien, om in bepaalde gevallen vergunning van invoer van buitenlandsche goederen tegen te werken, teneinde het gebruik daarvan door binnenlandsche fabrieken te doen vervangen. En ook in de bijdrage zelve, die voor die vergunning tot invoer zal moeten worden gegeven, waarop wij hieronder nader terugkomen, kan eveneens een protectionistisch element worden gelegd, indien zulks van bovenaf wordt bevorderd.

Ook voor de beperking van aan het buitenland te verstrekken credieten kan de centraliseering van den invoer na het sluiten van den vrede geen zin meer hebben. Wie zou er nog aan denken, als ieder land gereed zal staan om zijn oude handelsrelaties weder op te vatten, ter wille van het verkrijgen van goederen, credieten van millioenen te verstrekken, die nu alleen worden verleend om de beschikking te erlangen over goederen, die voor ons land onontbeerlijk zijn en die wij op andere wijze niet kunnen verkrijgen?

Het geheele stelsel van ruilverkeer, dat thans wordt beheerscht door overeenkomsten tusschen de betrokken regeeringen, dat de centralisatie van in- en uitvoer gedurende den oorlog zoo gewenscht maakt, zal met het teekenen van den vrede plotseling ineensstorten. Wij zullen dan niet meer behoeven te onderhandelen, te loven en te bieden voor den import van ijzer, staal of steenkolen, dan zullen Duitschland, België, Engeland en wellicht ook Amerika gereed staan om datgene wat hunne van het oorlogsterrein terugkeerende soldaten, die zij alle gaarne zoo spoedig mogelijk weder aan het werk zullen stellen, in de ijzeren staalfabrieken zullen produceeren en uit de mijnen zullen opdelven, te onzer beschikking te stellen. Wij komen op grond van al het bovenopgesomde meer en meer tot het inzicht, dat de centraliseering van den invoer en de daarmede verbonden maatregelen slechts gedurende den oorlog het door de Regeering gewenschte gevolg kunnen hebben en dat zij daarna onmiddellijk moeten worden opgeheven om weder plaats te maken voor invoer door het particulier initiatief.

Thans komende tot de maatregelen in verband met de credietverstrekkingen, die de Regeering voorstelt, moeten wij er onze verbazing over te kennen geven, dat de Regeering voor zichzelf wil vasthouden aan een stelsel, dat zij, waar het toegepast werd door particulieren, terecht scherp veroordeelt. Hetgeen gebeurd is bij de overeenkomst met Duitschland, die voor de maanden April/October 1917 gold, toen incidenteel de verstrekte credieten voor 65 pCt. door ijzer, staal en steenkolen werden opgebracht, geeft waarlijk geen aanleiding om op dat stelsel terug te komen. Dat de consument toen voor een groot deel heeft moeten betalen de bedragen, die aan rente en aflossing der credieten later zullen worden ontvangen, is een handelwijze waarop, naar wij vertrouwen, bij de gedachtenwisseling, die over dit wetsontwerp tusschen de Kamer en de Regeering zal ontstaan, het volle licht zal worden geworpen. Wij kunnen met de Regeering niet meegaan, waar zij meent, dat deze methode opnieuw zal kunnen worden toegepast, indien slechts de baten, die daaruit later mochten voortvloeien, door bemiddeling van de N.U.M. aan de

gemeenschap ten goede zouden komen. Het stelsel is van viciëus aard en de Overheid staat te hoog om het, zij het ook in dien milderen vorm toe te passen.

Wij kunnen niet inzien, waarom langs dezen weg een bijdrage zou worden verlangd, waarvan de Regeering zelve zegt, dat zij zich alleen zal uitstrekken tot artikelen, welke zonder bezwaar die belasting kunnen dragen en waaronder eerste levensbehoeften en dergelijke niet zullen worden gerangschikt. Veel beter ware het o.i. om ronduit te verklaren, dat een kleine bijdrage voor administratieve onkosten zal worden geheven, en die geheel onafhankelijk te stellen van elke credietoperatie, want als er risico aan die credietverstreking vastzit, dan kan een „kleine risico-premie”, gelijk de Regeering het uitdrukt, toch niet baten. Indien de Debiteuren niet solvabel worden geacht, dan kan zelfs een groote risico-premie hier niet van nut zijn.

Wij hebben vergeefs gezocht naar de overweging, die er de Regeering toe heeft kunnen leiden, dezen vorm aan hare financieele voorstellen te geven, nadat zij zelve vooraf verklaard heeft, dat het stelsel aan bedenking onderhevig is.

Kan het zijn, dat zij gemeend heeft, dat de N.U.M., op wier naam de credieten verstrekt worden en wier aandelen geheel in particulier bezit zijn, als particuliere instelling het risico van dergelijke transacties niet op zich kon nemen, tenzij de voordeelen, daaruit voortvloeiend, haar ten goede kwamen? Of deed zij het wellicht om haar vroeger ingenomen standpunt, dat de schuldbrieven der N.U.M. niet door haar voor rente en aflossing zouden worden gewaarborgd, met te meer gemak te kunnen prijsgeven? Wij verheugen er ons intusschen in, dat zij dit standpunt gelijktijdig met de indiening van het nieuwe wetsontwerp heeft verlaten, waardoor de N.U.M. van verplichtingen wordt ontslagen, die zij onder de gewijzigde omstandigheden niet meer op zich kon nemen.

Na deze voorloopige beschouwingen zij thans het woord aan de belanghebbenden zelve, die evenals dit bij de voorstellen tot centraliseering van den uitvoer het geval was, zeker niet in gebreke zullen blijven hunne inzichten te doen kennen ter plaatse waar zulks behoort.

S. v. D. B. Jr.

DE REGELING VAN IN- EN UITVOER VAN NEDERLANDSCH-INDIË.

Na de artikelen, door Mr. W. Suermondt Lzn. en Mr. H. H. A. van Gybland Oosterhoff in de nummers 118 en 122 van dit tijdschrift gewijd aan het belangrijke vraagstuk, welk standpunt ten opzichte van den export van Indische producten behoort te worden ingenomen, hebben wij het van belang geacht tot den heer J. T. Cremer het verzoek te richten zijn oordeel in deze zaak te willen geven. De heer Cremer schrijft:

Met belangstelling heb ik kennis genomen van de artikelen, in uwe Nos. 118 en 122 verschenen aangaande de bovengenoemde aangelegenheid.

De daarin behandelde zaak is van zulk overwegend belang, dat ik een woord van waarschuwing niet meen te mogen weerhouden, nu ik de overtuiging heb, dat een gevaarlijke weg is ingeslagen. Ten deze deel ik geheel de meening van den heer W. Suermondt Lzn., in No. 118 uiteengezet.

Uit de notulen der vergadering van 27 Maart van eenige belanghebbenden bij het bankwezen, het verkeer, den handel en de productie van Nederland in Indië, blijkt, dat we hier te doen hebben met een beweging, uitgegaan van onze nog jeugdige Nederlandsche Uitvoer-Maatschappij, die den Minister van Koloniën, blijkens mededeeling van zijn vertegenwoordiger op die bijeenkomst, er toe bracht op 14 Februari 1918 aan den Gouverneur-Generaal van Nederlandsch-Indië te seinen:

„De Export-Centrale beveelt de concentratie van den in- en uitvoer in Nederlandsch-Indië aan, welke is te verkrijgen door een zelfstandige organisatie, werkende op soortgelijken grondslag als de Nederlandsche Export-

Centrale en ook gebaseerd op de bemoeienis van het Gouvernement met in- en uitvoer en scheepvaart. Het voornaamste doel moet zijn de waardevolle Indische producten te beschermen tegen een stelselmatig streven, voornamelijk in Amerika, om door allerlei middelen een vrije bedinging van loonende prijzen te belemmeren en tevens om ze als ruilobject tegen in Indië noodige goederen te doen strekken. Een verdere omstandigheid, die een organisatie op staatsgezag vordert, is het dreigend gevaar der van vreemde zijde opgedrongen credieten.

„Wil de voornaamste deskundigen raadplegen en mij uwe meening seinen.”

Den 20sten Februari antwoordde de Gouverneur-Generaal als volgt:

„Zoals u bekend, heeft een centralisatie van den uitvoer mijn aandacht. Ik houd een algemeene Export-Centrale voor ondoelmatig;

1°. de export zou noodzakelijk worden belemmerd door de onderhandelingen over gelijkwaardige uitvoervergunningen in andere landen, gedurende welke onze schepen ongebruikt moeten liggen. De invoer gedurende het laatste jaar is niet onbevredigend;

2°. indien uitvoer van coprah, tapioca, thee, kapok, peper werd belemmerd, zou dit de bevolking treffen en zou het gouvernement genoodzaakt zijn deze producten te koop en hetgeen groote moeilijkheden zou veroorzaken. Voor rubber zou Brazilië een gevaarlijk mededinger worden;

3°. ik acht het geheel onmogelijk een centralisatie hier tot stand te brengen door gebrek aan beproefd personeel en niet-belanghebbende adviseurs;

4°. in verband met groote vreemde belangen en onzen wensch om meer vreemd kapitaal aan te trekken, zou het zeer gewaagd zijn thans onze open-deur-politiek te laten varen.”

Op 2 Maart seinde de Minister aan den Landvoogd den hoofdinhoud van de voorgestelde (20 Maart echter vervallen) overeenkomst tusschen Nederland en de Geassocieerden, voornamelijk wat betreft het door deze laatsten gevraagde crediet van twaalf miljoen gulden per maand, waarvan Nederlandsch-Indië dan een deel zou moeten dragen. Hierop antwoordde de Gouverneur-Generaal den 6den Maart het volgende:

„Ik raadpleegde de voornaamste mannen van bankwezen, scheepvaart en handel. Zij stemmen er allen in overeen, dat wij Nederland moeten helpen de overeenkomst uit te voeren, door mede te helpen het gevraagde crediet te verschaffen. De algemeene wensch is vrijwillig bij te dragen op voorwaarde, dat Indië de tegenwoordige vrijheid van handel en beschikking over de vijf Indische lijnen houdt. Sein het bedrag, dat verlangd wordt. Ben er van overtuigd, dat het belang van Indië volle vrijheid eischt. Ik heb er geen bevestiging van, dat onevenredige prijzen betaald worden of onereuse credieten verlangd.

„Indien om mij onbekende redenen centralisatie onvermijdelijk moet zijn, zou het noodzakelijk zijn, dat alle tonnage te mijner beschikking werd gesteld en verdeeld door het gouvernement.

„We kunnen hier geen overzeetrust hebben. Dit is niet alleen mijn meening, maar van allen.

„Persoonlijk zou ik er eenig voordeel in zien, indien de overzeetrust een agentschap in Amerika zou vestigen, althans indien daarvan groter faciliteiten voor exportvergunningen verkregen zouden kunnen worden. Dit agentschap zou dan met het Indische gouvernement kunnen samenwerken.

„Degenen, die ik raadpleegde, plegen telegrafisch overleg met hunne directies in Nederland, teneinde te vernemen tot welk bedrag zij kunnen deelnemen in het crediet. Ik herhaal, dat het algemeen verlangen is den handel niet onnoodig aan banden te leggen en indien onvermijdelijk geen overzeetrust, maar een gouvernementsbureau. Advies deskundigen nog niet ontvangen.”

De druk, hier op den Minister uitgeoefend om de nog zwakke plant der Export-Centrale in Indië over te planten, had dus in Indië niet de gewenschte uitwerking. Meer ruggesteun moest dus den Minister verschaft worden.

En zoo ontvingen eenige belanghebbenden op 24 Maart van den heer H. Colijn eene uitnodiging om op 27 Maart ten kantore der Bataafsche Petroleum-Maatschappij te 's-Gravenhage eene bijeenkomst bij te wonen, van Nederlandsche belanghebbenden bij den Indischen in- en uitvoerhandel „ter bespreking van

het in, te nemen standpunt ten opzichte van een mogelijke regeling van dien handel *in verband met verplichtingen aan het buitenland* (ik cursiveer). Het zal mij aangenaam zijn, indien uwe maatschappij zich wil doen vertegenwoordigen, met het oog op de beperkte ruimte, door slechts één persoon."

Toentertijd was boveng vermelde telegramwisseling niet ter kennis van het publiek gebracht en 't was derhalve niet gemakkelijk het doel der vergadering te gissen. Wegens den korten termijn van oproeping waren eenige opgeroepenen verhinderd te komen. Alle banken bij Indië betrokken, alle stoomvaart-, spoorweg- en stoomtrammaatschappijen (elf in getal), vele importeurs waren vertegenwoordigd; de cultuurmaatschappijen leverden in vergelijking een matig contingent. Ook het ministerie van Koloniën was er, zooals zooveen aangeduid, vertegenwoordigd.

Het zou buiten mijn bestek gaan een resumptie te geven van de ter vergadering gehouden discussies; ik meen dienaangaande te mogen verwijzen naar het bovengenoemd, in uw No. 122 verschenen, artikel van den Secretaris van het „Comité tot regeling van het toezicht op den in- en uitvoer in Nederlandsch-Indië".

Aan het slot der vergadering stelde de voorzitter de volgende motie voor:

„De vergadering van Nederlandsche belanghebbenden bij een in- en uitvoer van Nederlandsch-Indië, spreekt als haar meening uit, dat ten spoedigste een centraal toezicht op het Indische overzeesche handelsverkeer behoort te worden ingesteld, welk toezicht zal zijn uit te oefenen door middel van een algemeen verbod van uitvoer van daarvoor in aanmerking komende artikelen, gepaard aan een stelsel van door de Indische Regeering te verleenen uitvoervergunningen, met vermindering van het verbinden van geldelijke lasten aan die vergunningen;

de vergadering is van oordeel, dat de leiding van dat toezicht zoodanig behoort te worden ingericht, dat bij de verleening van uitvoervergunningen ook rekening worde gehouden met de algemeene belangen van de door Nederland en zijne Koloniën gevormde staatkundige eenheid en dat zij bijdrage tot bevordering van den invoer."

Wanneer in de Staten-Generaal een dergelijke zeer belangrijke motie ware ingediend, zou de Voorzitter het voorstel doen drukken en ronddeelen en in behandeling brengen in een volgende vergadering. De heer Mr. A. G. N. Swart, Voorzitter van de Internationale Vereeniging voor de Rubbercultuur in Nederlandsch-Indië, opperde dan ook bezwaren tegen de motie; en als voorzitter van een daags te voren te Amsterdam gehouden vergadering van vertegenwoordigers der Indische cultures, had hij al aanstonds in deze Haagsche bijeenkomst medegedeeld, dat wanneer het doel daarvan misschien mocht zijn bespreking van het oprichten eener Indische Export-Centrale, genoemde producenten hun definitief oordeel wenschten op te schorten, totdat zij hier gehoord zouden hebben hoe de Regeering en andere belanghebbenden over die aangelegenheid oordeelden; daarna zouden zij dan opnieuw bijeenkomen om hun standpunt vast te stellen.

Voorzitter Colijn echter achtte het wenschelijk, dat de vergadering haar oordeel dadelijk uitsprak, men had wel wat anders te doen dan te vergaderen. Wie er tegen waren moesten opstaan; dat deden er 13; die zitten bleven (44) werden daarna geacht vóór de motie te hebben gestemd; of er ook waren, die buiten stemming wenschten te blijven, werd niet gevraagd.

Daarna gaf de voorzitter in overweging een klein comité te vormen, dat eventueel de verdere besprekingen zou leiden; dat, voeling houdend met de Export-Centrale in Nederland, een samenwerking zou kunnen krijgen, die bevredigende resultaten zou geven. Wat de keuze dier personen betreft wenschte hij niet dadelijk stemming; voor schriftelijke stemming, zoo zeide hij, is geen tijd, en een mondelinge heeft ook haar bezwaren. Hij vroeg of het niet mogelijk zou zijn, dat de verschillende groepen binnen enkele dagen iemand zouden kunnen aanwijzen. Een der leden stelde voor, dat alvorens iemand aan te wijzen, eerst

de notulen der vergadering zouden worden rondgezonden. Een en ander was echter maar soesa, en zoo werden ten slotte eenige heeren dadelijk aangewezen voor het comité en eenige willekeurig aangeduide heeren zouden de rest wel aanwijzen.

Dit schijnt te zijn geschied, want Mr. H. H. A. van Gybland Oosterhoff, de schrijver van 't bovenbedoeld artikel, wordt aangeduid als „Secretaris van het Comité tot regeling van het toezicht op den in- en uitvoer in Nederlandsch-Indië" (ik cursiveer). Excusez du peu!

Wat de voorzitter der vergadering nog noemde „een klein Comité, dat eventueel verdere besprekingen zal leiden", „dat voeling zal kunnen houden met de Export-Centrale in Nederland" is als een champignon gegroeid. Het is ontpopt tot den houder van „een centraal toezicht, uit te oefenen door een algemeen verbod van uitvoer, enz.", waarvan in de motie sprake is.

Ik heb gemeend de Genesis dezer beweging enigszins uitvoerig te moeten uiteenzetten om toe te lichten mijne conclusie, dat de heer Van Gybland Oosterhoff niet het recht heeft in zijn artikel de meerderheid der vergadering te noemen, „de meerderheid van de belanghebbenden bij den in- en uitvoer van Nederlandsch-Indië" noch te beweren. „Het spreekt van zelf, dat de maatregelen, door de Regeering te treffen, in gemeen overleg zullen geschieden met de belanghebbenden. De instelling der commissie uit de *belanghebbenden*, die als taak heeft in zake de regeling van het overzeesche handelsverkeer contact met de Regeering te zoeken, is hiertegen (n.l. overlaten aan partijculieren) echter afdoende bewijs."

Noch de vergadering, noch haar comité hebben het recht zich op te werpen als vertegenwoordigers van de belanghebbenden bij Nederlandsch-Indië's in- en uitvoer, noch heeft de Regeering het recht hen als zoodanig te erkennen.

De vergadering, eenzijdig bijeengeroepen (geen derde deel er van kon geacht worden de belangen der produceerenden te vertegenwoordigen) tot een *bespreking* van een regeling van den handel in verband met verplichtingen tot het buitenland, had niet het recht te stemmen — de wijze van stemming nog daargelaten — over een motie van gansch andere en veel wijdere strekking. De vertegenwoordigers bij de bespreking hadden niet het recht namens hunne medebestuurders of compagnons eenig besluit te nemen (of door te blijven zitten althans den schijn er van aan te nemen) en mij zijn gevallen bekend, waar die stem in geen deele weergeeft de meening der betrokken Maatschappij of firma.

In een vergadering te Amsterdam op 5 April gehouden, waar vereenigd waren vertegenwoordigers van de voornaamste voortbrengers van Indische producten (o.a. de Vereeniging ter Bevordering van de Belangen der Kina-Cultuur, die van den coprahandel, die van den kapokhandel, die van de tabaksimporteurs, van de Vereenigde Jav. Houthandel-Maatschappij, het Dagelijksch Bestuur der Intern. Vereeniging van de Rubbercultuur in Nederlandsch-Indië, behalve handelsvereenigingen en firma's) werd met slechts drie stemmen tegen en één stem blanco (voorstemmers van de Haagsche motie) eene motie aangenomen, reeds door den heer Gybland Oosterhoff in zijn artikel gepubliceerd, waarbij de verdeling van de Nederlandsche scheepsruimte voor Nederlandsch-Indië beschikbaar mogelijk geacht werd, maar tevens krachtig stelling genomen wordt tegen een uitvoerverbod, gepaard met een stelsel van uitvoervergunningen en een beroep gedaan wordt op de Regeering om alles te doen om den uitvoer te bevorderen.

Maar al ware deze vergadering van exporteurs niet opgekomen tegen de besluiten der Haagsche bijeenkomst, ik meen in elk geval aan het door deze laatste ingestelde Comité alle vertegenwoordigende waarde te moeten ontzeggen en beaam ten volle de latere

weigering van de exporteurs om daarin vertegenwoordigd te worden. Ik betreur het, dat door de overijde handeling van 23 Maart deze voor het bestaan van Indië zoo belangrijke zaak niet de naarstige overweging heeft gehad, die zij verdiende; en dat ernstige samenwerking van belanghebbenden daardoor naar het schijnt is afgesneden. In het bijzonder betreur ik het verder, dat de Staten-Generaal door den Minister van Koloniën aangaande zijn optreden in deze in het duister zijn gelaten.

Nu de zaak zelve ——— Voorname aanleiding tot de actie ten opzichte van Indië is de meening, dat in Nederlandsch-Indië, evenals in Nederland, de noodzakelijkheid zou bestaan om den invoer van levensmiddelen en levensbehoeften te bevorderen door ze te ruilen tegen de export-artikelen van Indië.

Men verliest daarbij geheel uit het oog, dat onze Nederlandsche export-artikelen ook in Nederland kunnen worden verbruikt. Wij vragen aan onze burea's b.v.: staal, kolen, kunstmeststoffen, enz. en beloven hun daarvoor boter, kaas, vleesch, visch, enz. Willen of kunnen zij de eerstgenoemde artikelen niet leveren, dan behouden wij de laatste en een groot deel van ons volk is blijde, dat het meer te eten houdt.

Met onze Indische export-artikelen is 't gansch anders gesteld. Bijna zonder uitzondering zijn ze in hoofdzaak voor uitvoer bestemd. De suiker, koffie, thee, rubber, tabak, copra en klapperolie, kina en tin kunnen slechts voor een klein deel in Indië verbruikt worden; slechts de petroleum en zijne derivaten maken een uitzondering, zij zijn daar voor een groot deel wel te gebruiken en stopt men er den invoer van Amerika, dan zal het eigen product die lacune gaarne aanvullen.

Zeggen we nu aan de buitenlandsche afnemers van onze Indische producten: Ge kunt die alleen krijgen als ge Nederland daarvoor levert voedingsstoffen of andere benodigdheden; of aan Indië daarvoor stuurt rijst, spoor- en tramwegmaterieel, landbouwwerktuigen, machineriën, enz., dan hebben we veel kans, dat het antwoord luidt als volgt: We willen u gaarne geld (Amerika betaalt, in zeer vele gevallen, contant) of credietpapier geven, maar mijn metaalfabrieken zijn tot het uiterste ingespannen om mijn eigen spoorwegaan in „working order” te houden, om oorlogsmateriaal te leveren; om mijn grond te bebouwen, moet ik nu krachtwerktuigen gebruiken; rijst heb ik noodig voor mijne bondgenooten en met den besten wil ter wereld kan ik u slechts aan weinig helpen. Ik zal mij dus moeten spenen van uwe artikelen en kán dat, zoo noodig.

Wat is dan het gevolg? Dat het tweesnijdend zwaard, dat we der Indische Regeering in de handen hebben gedrongen, ons dubbel wondt; onzen import daar afsnijdt en den export eveneens. En dat kan Indië niet lang verdragen. De goederen hoopen er zich op en liggen op hun bederf. Lagen ze in onze pakhuizen in Nederland, ja, dan zouden we 't op ruilhandel kunnen laten aankomen. In Indië niet.

Elke gelegenheid om te verscheppen moet daarom met beide handen aangegrepen worden en een uitvoerverbod schijnt mij een misdaad tegenover Indië. Zouden wij niet weg wat we kunnen, dan krijgt de bevolking geen geld voor zijn copra en klapperolie (die met tankschepen naar Amerika ging) en voor de verdere door den Gouverneur-Generaal genoemde, door haar geproduceerde uitvoerartikelen, dan zal de Regeering financieel moeten bijspringen; verkoopt deze daarbij hare producten (vooral tin) niet, dan zal er hier zooveel te meer geleend moeten worden en staan ons verrassingen te wachten als bij de laatste staatsleening. Krijgen de ondernemers geen geld voor hunne producten, die inmiddels in waarde achteruitgaan, dan ontbreekt hun het werkkapitaal om voort te gaan, pakhuisruimte zal te kort komen en of de assurantiemaatschappijen de toenemende voorraden nog zullen kunnen verzekeren, zal de vraag zijn. Het

crediet, dat zij noodig hebben, zal zich terugtrekken.

Het koopen door het buitenland van volumineuse goederen gaat dikwijls gepaard met het charteren van schepen daarvoor. Heeft de koper het charter van een schip in handen, dan zal hij een bod overseinen. Is nu de verscheping niet alleen afhankelijk van het aannemen van dat bod, maar ook van een vergunning of van bijladingverplichting door anderen, of van lange onderhandelingen daarover, dan trekt de handel zich terug. Er liggen dan te veel mijnen op zijn weg. Men weert daardoor de vreemde schepen, die, naast de onze, voor de vaart op onze Koloniën broodnoodig zijn.

De heer Van Gybland Oosterhoff bewondert de uitdrukking van zijn voorzitter (zie het Artikel in No. 122) „De reguleerende macht, voor zooveel den uitvoer betreft, moet zijn bij de Regeering, de handel bij de belanghebbenden”. Met evenveel recht zou gezegd kunnen worden „De reguleerende macht van de klok is bij den klokkenmaker, 't gebruik bij het publiek”. En als nu deze machthebbende den slinger stil zet?

Wat de heeren adviseurs ook uit het oog hebben verloren, is dat Indië andere invoerbehoeften heeft dan Nederland, omdat ginds de industrie niet zoo ontwikkeld is. Is de nijverheid hier al veel geholpen met staal in platen of staven, ruwe grondstoffen in het groot, in Indië zijn bij gebrek aan een groote fabrieksnijverheid in 't algemeen meer detail- en bewerkte zaken gewenscht. Uit ervaring weet ik, dat nu nog uit Amerika aanbiedingen komen van onderdeelen van spoorwegmaterieel. De Indische Regeering en de Maatschappijen hebben daarvoor ingenieurs in de Vereenigde Staten; ook worden aanbiedingen gedaan door Amerikaansche fabrieksagenten in Indië. Hoe moeten nu zulke onderdeelen of leveringen, in speciale fabrieken besteld en te krijgen, onder een ruilregeling komen? Geloof men, dat als omtrent zulke orders door de wederzijdsche regeeringsorganen zal moeten onderhandeld worden er iets van zal terecht komen?

Indië drijft handel met al de omringende landen, met Australië, Britsch-Indië, de Straits, Siam, China, Japan, de Philippijnen, Amerika, enz. Allen zijn afnemers van Indische producten. Daarbij komt, dat vele vreemde landen, ook juist op 't gebied der productie zeer groote belangen in Indië hebben. Bijna geen beschaafd land ter wereld of 't heeft er cultuur- of andere ondernemingen; dat is de politiek der open deur, waarop de Gouverneur-Generaal wijst. In den laatsten tijd heeft men zich van hieruit groote moeite gegeven dit aan te wakkeren en dat Amerika met kracht is gaan meewerken op dit gebied, is hier met sympathie begroet. Dit zouden de beide laatste Ministers van Buitenlandsche Zaken en de vorige Minister van Koloniën, de heer de Waal Malefijt, kunnen getuigen.

Hoe durven nu, zoo vraag ik mij af, zóó het Ministerie van Koloniën hier, als het z.g. „Comité tot regeling van het toezicht”, het ondernemen van hieruit te regelen of te dwingen tot regeling van een handelsverkeer, dat zooveel meer omvat dan „they dreamt of in their philosophy”.

Ik kan mij voorstellen, dat een comité als het bedoelde zichzelf tot taak zou kunnen stellen de distributie van één product te regelen, bijv. die van de suiker; dat het dienaangaande voorstellen zou kunnen doen overeenkomstig de bedoelingen zijner committenten. Aan de regeering ware het dan, zich op volkomen onafhankelijk standpunt plaatsende, deze te toetsen aan het algemeen belang. Kracht zou er misschien gelegen hebben in de beperking, niet in de uitbreiding.

Nog rijst de vraag hoe moeten de onderhandelingen met de vreemde mogendheden gevoerd worden? Door de Indische Regeering, die geen soevereine macht, en dan ook geen departement voor de Buitenlandsche Zaken heeft? Of namens haar met Siam, China, Japan, bijv. door den minister van Bui-

tenlandsche Zaken, gesteund door zijn ambtgenoot van Koloniën, dien van Landbouw, de N.O.T., de N. U. M. en last not least door *het Comité?* Ja, dan blijft de *handel* bij de belanghebbenden en *blijven* de producten bij de producenten.

Blijkens een officieele mededeeling in de couranten heeft de Consul-Generaal te Singapore, in opdracht van den Gouverneur-Generaal, in de Straits- en Britsch-Indische een mededeeling gedaan aangaande een ruilpolitiek met de Koloniën ¹⁾. Duidelijk is die mededeeling niet, het slot schijnt er hier bijgevoegd te zijn. Het benieuwt mij, wat die mededeeling zal uitwerken en of zij ook andere landen betreft. Zoo ja, dan is de strijd aangebroken, waarvan ik niets dan ellende voor Indië verwacht; een strijd, die naar 't mij voorkomt Indië van hier uit opgedrongen is en waarvan wij wrange vruchten kunnen oogsten. In strijd daarmede schijnen echter de berichten omtrent de hervatte vaart op Amerika.

Door sommige sprekers in de Haagsche bijeenkomst is gewezen op de omstandigheid, dat door de buitengewone omstandigheden vele Indische artikelen, welke vroeger naar Nederland kwamen, nu hun weg vinden naar het buitenland; zij vreezen blijvend na deel daarvan voor de Nederlandsche markt. Het komt mij voor, dat zoodra normale omstandigheden zijn ingetreden, elk product de markt zal zoeken, waar het 't voordeeligt en vlugst te plaatsen is. Ons streven zal moeten zijn — en de Regeering kan gemakkelijk daartoe medewerken — daarvan een zoo groot mogelijk aandeel te veroveren of te behouden. Het consignatiestelsel onzer vaderen kunnen wij er niet weer voor in het leven roepen. Dat is ook niet noodig. De suiker bijvoorbeeld, 't voornaamste uitvoerproduct van Indië, gaat al lang naar andere markten, en toch planten en bewerken wij, Nederlanders, het riet in Indië met voorliefde. Laten we geen zorgen baren voor den tijd, zooals Mr. Van Gyland Oosterhoff m.i. doet, wanneer hij zegt: „Het is aan ingewijden voldoende bekend, hoe gaarne men de tabaksmarkt naar New York zou overbrengen”. Dat is namelijk een onmogelijkheid, daar Amerika slechts afnemer is van bepaalde merken onzer Indische tabak en de groote massa in Europa plaatsing vindt. Ik ben overtuigd, dat de Amerikaansche koopers met verlangen uitzien naar de mogelijkheid weêr in Nederland te kunnen koopen in plaats van in Indië. Zoo zullen onze margarine-fabrikanten, die zoo krachtig in Indië optreden op 't gebied van plantaardige vetten, wel zorgen, dat van dit product een groot deel hun industrie ten goede komt. Na den oorlog verwacht ik meer van „De handen uit de mouwen, Courage en vertrouwen,” dan van een angstig bijeenhokken van onze uiteengedreven schapen onder de hoede van welken herder dan ook.

Nu dadelijk heeft de Regeering hier ook 't grooter taak te vervullen, dan die het Ministerie van Koloniën gedrongen schijnt aan den Gouverneur-Generaal op te dringen.

Den 25sten April j.l. legde de Minister van Buitenlandsche Zaken in de Eerste Kamer de verklaring af „dat van de Geassocieerde Regeeringen, met name van de Engelsche Regeering, zwart op wit de verzekering is verkregen, dat Nederlandsche schepen, vertrekkende uit Nederlandsche of Nederlandsch-Indische havens na den datum, waarop die mededeeling mij verstrekt werd, n.l. 21 Maart, niet zouden worden in beslag genomen”. Omtrent de mogelijkheid van kolen innemen wordt daar niet gesproken.

De Regeering trachte nu met spoed — en alle Regeeringsorganen werken nu eens samen om *spoed* ten deze te betrachten — ook omtrent de kolenvoorziening op de Indische vaart zekerheid te verkrijgen, en veroorlove dan de zending van zooveel mogelijk schepen van Indië met kostbare lading naar hier.

Hier liggen dan die schatten veilig voor bederf, en

¹⁾ [opgenomen bij de aantekeningen in dit nummer. — Red.]

onder N.O.T.-conditie, en ze kunnen dan *hier* zoo noodig als ruilhandel dienen. De Minister van Landbouw, Handel en Nijverheid, de „groot-schepenvorderaar”, werke mede tot dit nationaal bedrijf — met spoed.

Spoed worde ook betracht met het beschikbaar krijgen van het zes- of zevental Duitsche schepen, in Indië liggende, in ruil voor de zes getorpedeerde Nederlandsche schepen.

De Nieuwe Rotterdamsche Courant van 7 Mei vermeldt, dat een vierde schip van de Stoomvaart-Maatschappij „Nederland” dienst zal doen bij de heropening van de vaart van Nederlandsch-Indië op Amerika; houdt die schepen nu niet op wegens u opgedrongen ruilplannen, opdat Indië herademe en zich kunne aangorden voor de komende productie.

Bedenkt, dat hoe meer het Buitenland producten van Indië koopt — producten, die Indië niet kan verbuiken — des te meer dat Buitenland gedrongen zal worden aan Nederland en Indië zijne voortbrengselen te verkoopen om de handelsbalans te herstellen en tevens den wisselkoers.

Ten slotte: bij elke beslissing ten opzichte van Indië genomen, gelde in de eerste, de tweede en de derde plaats: het belang van Indië. Gaat het Indië goed, dan zal ook Nederland welvaren.

J. T. CREMER.

Santpoort, 8 Mei 1918.

INVOER VAN BUITENLANDSCHE EFFECTEN.

Het aantal ten deele zelfs zeer belangrijke wetsontwerpen, in deze dagen aan de Staten-Generaal voorgelegd en waarbij blijkbaar op een spoedige behandeling, nog vóór het scheiden der markt, gerekend wordt, is nog steeds toenemend. Ter uitvoering van de belangrijke, door minister Cort van der Linden afgelegde Regeeringsverklaring, waarmede op 23 Maart j.l. de crisisdebatten beëindigd werden, zijn thans ingediend een ontwerp tot wijziging der Distributiewet, hetwelk beoogt aan de Regeering zeer verreikende bevoegdheden toe te kennen, een ontwerp tot instelling eener crisisrechtspraak en een ontwerp tot centralisatie van den invoer door omzetting van de N.U.M. in eene N.I.U.M., aan welk ontwerp hierboven een beschouwing werd gewijd. Daarbij voegen zich thans een wetsontwerp tot het treffen van voorzieningen ten aanzien van buitenlandsche effecten, het lang verbeide wetsontwerp tot wijziging der oorlogswinstbelasting, waarin o.i. terecht op het Amerikaansche en recente Duitsche voorbeeld een schaal wordt ingevoerd, alsmede de in uitzicht gestelde wetsontwerpen nopens het scheuren van grasland en ter bevordering van de productie van stikstof uit de lucht. Naast deze ontwerpen moet ten slotte nog genoemd worden het reeds in begin April ingediende wetsontwerp nopens den burgerlijken dienstplicht, hetwelk evenwel, naar het schijnt, niet meer in behandeling zal komen.

Over een dezer wetsontwerpen, dat tot het treffen van voorzieningen ten aanzien van den invoer van buitenlandsche effecten, een enkel woord.

Het ingrijpen der Regeering in deze materie wordt in de Memorie van Toelichting gemotiveerd met een verwijzing naar het feit, dat blijkens de gegevens der zegelkantoren het boven twijfel vaststaat, dat sedert 1 Januari 1917 voor een bedrag van op zijn minst 200 à 250 millioen gulden aan Nederlandsch kapitaal in nieuwe buitenlandsche waarden is vastgelegd. Onder deze omstandigheden acht de Regeering ingrijpen gebiedend noodzakelijk. Door den gang van zaken is ons land meer en meer op eigen productie en eigen kunnen aangewezen. Mitsdien behooren de hulpbronnen voor onze nationale kracht in de eerste plaats ter beschikking te blijven van het eigen land, hetgeen in het bijzonder geldt van het Nederlandsche kapitaal, dat en voor de geweldige uitgaven der Regeering en straks voor het particulier bedrijf in de eerste tijden na den oorlog beschikbaar behoort te blijven.

Voorgesteld wordt de Regeering te machtigen om

gedurende het oorlogstijdperk en zolang de daaruit voortvloeiende bijzondere omstandigheden voortduren, den invoer van buitenlandsche effecten en het uitgeven, in omloop brengen, overdragen, verpanden, in beleening geven en het in koop, pand of beleening aannemen van niet toegelaten buitenlandsche effecten te verbieden.

Onder buitenlandsche effecten, in den meest ruimen zin opgevat, worden o.a. ook verstaan hier te lande opgemaakte schuldbewijzen, certificaten, voorloopige bewijzen van storting en verdere dergelijke stukken, terwijl strafbepalingen met mogelijkheid van verbeurdverklaring, alsmede een regeling van brieven-visitatie, welke zich aan het grondwettelijk brievengeheim behoorde aan te passen, tot verzekering strekken van de nakoming der uit te vaardigen verbodsbepalingen. Ten slotte wordt nog bepaald, dat wie effecten ter zegeling aanbiedt, het bewijs zal moeten leveren, dat deze niet behooren tot de stukken, ten aanzien waarvan een verbod van invoer is uitgevaardigd.

Uit het aldus in hoofdtrekken weergegeven voorstel blijkt, dat het zich beperkt tot de credietverleeningen, welke geïncorporeerd worden in schuldbewijzen, effecten in den ruimen zin, bestemd en geschikt voor circulatie onder derden. Credietverleening op andere wijze, in de eerste plaats dus door tusschenkomst der groote banken, blijft in beginsel mogelijk. Het behoeft echter wel geen betoog, dat, al is aldus niet aan alle credietverleening een eind te maken, deze toch zeer belangrijk kan worden ingeperkt. Immers zullen bankcredieten, welke, vooral nu ook de omzetting hier te lande in schuldbewijzen op den vreemdeling verboden kan worden, vrijwel geblokkeerd moeten worden geacht, allicht binnen beperkte grenzen blijven. Men zal intusschen uit de voorgestelde redactie mogen opmaken, dat door Nederlandsche instellingen afgegeven schuldbewijzen, welke, in credietverleening aan het buitenland hun oorzaak vinden, ook zelfs wanneer deze instellingen, gelijk de in het buitenland werkende Nederlandsche hypotheekbanken, van het ter leen geven van gelden in het buitenland hun hoofdbedrijf maken, niet onder de wet zullen vallen.

Het korte betoog, dat tot motiveering der ingrijpende voorstellen strekt, heeft onder de omstandigheden, waarin ons land thans verkeert, den schijn voor zich. Ook de ervaringen op emissiegebied in den laatsten tijd, in de eerste plaats door de Regeering zelve opgedaan, kunnen gelden als argument om door inperking van andere vormen van credietverleening aan de eigen markt zekeren steun te geven. Waar evenwel tegenover staat, dat vooralsnog het verloop der wisselkoersen geen aanleiding geeft tot de eenige maanden geleden wel eens uitgesproken vrees, dat de internationale financieele positie van ons land, voor zoover deze uit genoemde koersen blijken kan, in sterke mate verzwakkende is. Hoogstens zou men kunnen concluderen, dat indien van verzwakking sprake is, deze relatief langzamer vorderingen maakt dan in de meeste andere landen; thans speciaal de Ententelanden.

In aanmerking moet voorts worden genomen, dat de becijferde effecteninvoer heeft plaats gehad, alhoewel deze reeds in de voorafgaande oorlogsjaren onder zekeren druk was gesteld. In de eerste plaats werden toch als regel nieuwe soorten van buitenlandsche effecten niet in de beursnotering opgenomen, terwijl bovendien de leverbaarheid van nieuw gezegelde of van buitenlandsch zegel voorziene effecten, bezwaren ontmoette, die o.a. deze effecten voor prolongatie-onderpand niet geschikt deden zijn.

Gevoelt men dus neiging de regeling te aanvaarden, en zulks te eer, waar de meeste gevestigde banken en financieele instellingen toch reeds uit zich zelf tegenover de bedoelde fondsen een gereserveerde houding aannemen, dit neemt niet weg, dat uit een organiek oogpunt enkele vragen mogen worden gesteld.

In de eerste plaats: Wie zal den minister, aan wien

in dezen de beslissing wordt opgedragen, van advies dienen? Het wetsontwerp, dat in afwijking b.v. van de Beurswet, hierover zwijgt, noemt slechts den Minister van Financiën als de beslissende autoriteit. Bij de ingrijpende maatregelen, die genomen kunnen worden en de onmogelijkheid voor den minister zich uit eigen wetenschap de noodige gegevens te verschaffen voor een beoordeeling van de vraag of de algemeene financieele toestand ingrijpen gewenscht maakt, is het de vraag of het voorschrijven van een verplicht deskundig advies niet in hooge mate wenschelijk moet worden geacht. De verschillende Commissies ingevolge de Beurswet, de groote banken en in de eerste plaats het bestuur der Nederlandsche Bank zijn hiervoor aangewezen.

Een tweede vraag, die zich voordoet, is: hoe verhoudt dit wetsontwerp zich tot het gelijktijdig ingediend ontwerp tot centraliseering van den invoer? De absolute redactie van laatstgenoemd ontwerp met toelichting stelt boven twijfel dat volstreekte centralisatie bedoeld is, zoodat het, ook uit een oogpunt van eenheid van beleid, nauwelijks denkbaar is, dat het de bedoeling zou zijn geweest den invoer van effecten buiten de tusschenkomst en de beoordeeling der N.U.M., straks N.I.U.M., te laten. Bij het stellen dezer vraag moge het intusschen ditmaal blijven. Een nadere bespreking toch zou leiden tot een beoordeeling van vragen van organisatie, die ons ver buiten het hier besproken wetsontwerp zoude uitvoeren. B.

UITBREIDING DER NEDERLANDSCHE HANDELSBETREKKINGEN MET DE WEST EN OMGEVING. 1)

II.

Curaçao ten opzichte van Venezuela en Columbia.

In de eerste plaats komen in aanmerking als voor Curaçao van belang de Venezuelaansche en Columbiaansche kustgebieden, welke geen havens voor de transatlantische scheepvaart rijk zijn of althans voor de Europeesche stoomvaartlijnen geen aantrekkelijkheid hadden en waarvoor Curaçao de aangewezen stapelplaats is. Bedoelde gebieden hadden vóór den oorlog nog eenige directe verbinding met Europa door middel van zeilschepen, welke zich met het vervoer van looistoffen en hout bezig hielden. Het wegvallen van deze zeilvaartverbinding tengevolge van den oorlog maakte eensklaps een uitgestrekte Venezuelaansche/Columbiaansche kuststreek in meerdere mate dan voorheen afhankelijk van Curaçao, als naastbij gelegen zeehaven en de weg is bereid om het Nederlandsche eiland van overscheephaven te maken tot marktplaats, respectievelijk tot zetel van den Europeeschen handel in de producten des lands.

Van het allermeeeste belang is de Golf van Maracaibo, feitelijk het belangrijkste productiegebied van Venezuela, maar ontoegankelijk voor de groote scheepvaart. Van dit gebied, dat ook een deel van Columbië omvat (Cucuta), is Curaçao feitelijk de havenplaats, ten minste voor zoover het Europeesche verkeer betreft (op Amerika wordt directe vaart onderhouden met kleinere stoomschepen). Gegeven de gemakkelijke verbinding tusschen de stad Maracaibo en Curaçao kunnen inkoop van producten op bescheiden schaal van uit laatstgenoemde plaats gedaan worden. Voor meer uitgebreide zaken, welke verbindingen met het binnenland noodig maken, is een vestiging in Maracaibo vereischte. Hoofduitvoerproduct is koffie, de handel waarin zich tot nu toe voornamelijk richtte op de Vereenigde Staten en Duitschland; directe zaken met laatstgenoemd land werden na het uitbreken van den oorlog natuurlijk al spoedig onmogelijk. Behalve koffie levert het Maracaibogebied voor de Europeesche markt nog divi-divi, huiden en hout, met den handel waarin zich ook

1) voortzetting van pag. 394.

meerdere inlandsche firma's bezighouden. Het zijn vooral deze laatste, die voor een in de onmiddellijke nabijheid gevestigde Europeesche handelsonderneming gewenschte relaties opleveren.

Westelijk van het Meer van Maracaibo ligt een vrij belangrijk Columbiaansch kustgebied (schiereiland Guajiro, stad Rio Hacha), dat niet in aanmerking komt voor directe stoomvaartverbinding met Europa en waarvoor dus eveneens Curaçao de aangevozen stapelplaats is; producten divi-divi, huiden en koffie. Ook hier kan van Curaçao uit met succes worden gewerkt. Oostelijk van het Meer van Maracaibo vinden wij een Venezuelaansch kustgebied, dat vrijwel in dezelfde omstandigheden verkeert (schiereiland Paraganá, stad La Vela de Coro). Ook de uitvoerproducten zijn dezelfde. De divi-divi van Paraganá werd sedert het uitbreken van den oorlog via Curaçao verscheept en zou ook aldaar kunnen worden verhandeld.

Eindelijk moet nog de aandacht worden gegeven aan dat gedeelte van het Venezuelaansch kustgebied, dat gewoonlijk wordt aangeduid als de Oriente (Carupano, Cumaná, Guanta/Barcelona en Maturin) en het eiland Margarita. Hoewel betrekkelijk ver van Curaçao verwijderd, heeft dit gebied toch voor ons doel belang, aangezien het veel kans heeft na den oorlog door de aanvankelijk natuurlijk nogal gekortwiekte Europeesche stoomvaartdiensten te worden geabandonneerd. Dat b.v. Carupano, Cumaná en Guanta wederom door transatlantische stoomschepen op den weg naar Europa geregeld zouden worden aangelopen, lijkt niet zeer waarschijnlijk. Onder die omstandigheden krijgt ook dit gebied belang bij een in de nabijheid gelegen havenplaats, respectievelijk afzetgebied, waarvoor behalve de grootere Venezuelaansche zeehavens (La Guaira en Pto. Cabello) de eilanden Trinidad en Curaçao en het laatste niet het minst, in aanmerking komen. De uitvoerproducten zijn cacao, koffie, tabak, huiden en divi-divi.

Resumeerende bestaat er dus voor den Nederlandschen handel een niet onbelangrijk arbeidsveld in Venezuela en Columbia, dat geheel van uit Curaçao kan worden bewerkt, op basis van directen inkoop en verscheeping van daar uit van verschillende producten voor de Europeesche markt, met betaling door middel van op Curaçao uitgegeven wissels.

Ten slotte mag niet uit het oog worden verloren het groote arbeidsveld, dat nog te vinden is in de met Europa in directe verbinding staande zeehavens van Venezuela en Columbia, t.w. La Guaira en Puerto Cabello, respectievelijk Barranquilla en Cartagena. Beide eerstgenoemde werden bij het uitbreken van den oorlog reeds gedurende eenige tientallen van jaren door de schepen eener Nederlandsche stoomvaartlijn regelmatig bezocht, voor de beide laatstgenoemde ging de verbinding met Nederland onder de Nederlandsche vlag, welke pas was tot stand gekomen, helaas in 1914 tijdelijk verloren.

Slechts in één der vier genoemde havens is een Hollandsch handelshuis gevestigd en hoewel er met de drie andere voor en tijdens den oorlog zaken op Nederland werden gedaan is het tot vestiging van eigen kantoren nooit gekomen. Of het niet thans bij uitstek de tijd zou zijn om te trachten ook aldaar vasten voet te krijgen, lijkt een vraag, welke moeilijk anders dan bevestigend kan worden beantwoord. De nadeelige invloed van den oorlog, welke zich ook in Venezuela en Columbia geducht doet voelen, moet een gunstige gelegenheid openen voor het Nederlandsche kapitaal om zich bij handelszaken aldaar te interesseeren.

Voor zoover de meergenoemde havens niet of niet direct weder in de rechtstreeksche vaart op Nederland mochten worden opgenomen, treedt ook alweder het belang van Curaçao als haven, welke natuurlijk het allereerst weder in aanmerking komt voor een geregelde verbinding met het Moederland, sterk op den voorgrond. Behalve als overscheepluizen evenwel

zou Curaçao nog uit een ander oogpunt van veel beteekenis zijn, ook voor een in de groote havensteden van Venezuela en Columbia werkende Nederlandsche handelsonderneming, en wel als centraal punt en hoofdhoofdfactory, van waaruit het zoo noodige toezicht van dichtbij zou kunnen worden uitgeoefend en de bijkantoren wellicht ook zouden kunnen worden gefinancierd.

Curaçao ten opzichte van Haiti en Sto. Domingo.

Eenigszins anders dan ten opzichte van Venezuela en Columbia ligt Curaçao ten opzichte van Haiti en Sto. Domingo, alleen reeds omdat de afstand grooter is. Toch zijn er tijdens den huidige oorlog, voor en na, belangrijke hoeveelheden producten uit het oude Hispanola voor Nederlandsche rekening naar Nederland vervoerd, gedeeltelijk via Curaçao.

Koffie van Haiti en tabak van Sto. Domingo zijn tijdens den oorlog voor Nederlandsche rekening ter plaatse aangekocht, of naar Nederland in consignatie gezonden en zoo lang er directe verscheepingsgelegenheid bestond is daarvan gebruik gemaakt. Voor bevestiging en uitbreiding van de bestaande relaties met deze landen is thans de tijd gunstig, om dezelfde redenen welke met betrekking tot Venezuela en Columbia zijn aangevoerd. De groote steun voor handelsoperaties in het algemeen, een stoomvaartverbinding met het eigen land en onder de nationale vlag, was met betrekking tot Haiti reeds vele jaren aanwezig; op Sto. Domingo verschenen eerst tijdens den oorlog Nederlandsche stoomschepen.

Beide landen geraakten in de laatste jaren hoe langer hoe meer onder Amerikaanschen invloed, niet alleen economisch, maar ook politiek. Toch is het moeilijk denkbaar, dat zij vooral wat aangaat den afzet der landsproducten het op den duur zonder handelsbetrekkingen met Europa zouden kunnen stellen. Voor koffie en tabak, twee zeer voorname artikelen, was Europa steeds de grootste afnemer. Of echter de scheepvaartverbinding met de oude wereld weder zal worden wat zij vroeger was, is zeer de vraag. Speciaal Haiti verkeerde vroeger in dit opzicht in zeer gunstige omstandigheden; een Duitsche, een Fransche en een Nederlandsche stoomvaartlijn onderhielden geregelde diensten met het Europeesche vasteland en zelfs minder belangrijke havens werden om de veertien dagen bediend. Dat deze toestand spoedig terug zal keeren, is moeilijk te verwachten; scheepsruimte zal nog lang na den oorlog wel zoo schaarsch zijn, dat de geregelde lijnen zich tot de hoofdhavens zullen moeten beperken. In dit laatste schuilt ook al weder een gunstige factor voor het eiland Curaçao, dat van de Zuidkust van Haiti/Sto. Domingo toch maar een 500 mijl verwijderd ligt. Hierbij valt op te merken, dat voor de Zuidkust van Sto. Domingo toch reeds Curaçao een min of meer gebruikelijke overscheepluizen was. Zoowel de hoofdstad Sto. Domingo, voor grootere schepen niet toegankelijk, als de andere havens aan de Zuidkust, werden door de Europeesche stoomvaartlijnen slechts met overlading bediend (St. Thomas, Fort-de-France, Curaçao). Behalve echter aan de mogelijkheid om Curaçao meer dan voorheen te maken tot overscheepluizen voor de Zuidkust van Haiti/Sto. Domingo, dient ook te worden gedacht aan de kans om Curaçao verder te ontwikkelen tot afzetgebied voor de producten dier kust.

Geregelde stoomvaartverbindingen met frequente afvaarten hebben er door geheel West-Indië sterk toe medegewerkt, dat ook kleinere inlandsche kooplieden eigen connecties met Europa konden verkrijgen en het ligt voor de hand, dat inkrimping van de stoomvaart, gevoegd bij de reeds gedurende ettelijke jaren verbroken relaties, voor velen aanleiding zal zijn om gaarne met een in de onmiddellijke nabijheid gevestigde kapitaalkrachtige onderneming zaken te doen.

Ten opzichte van eigen Nederlandsche vestigingen in de grootere Haitiaansche en Dominicaansche afscheephavens, welke eigen stoomvaartverbinding met Europa behouden, zou Curaçao bovendien waarde hebben als centrale vestigingsplaats der Moederlandsche onderneming, evenals bij Venezuela en Columbia aangegeven.

Scheepvaartverbindingen met Curaçao.

De stoomvaartverbinding van Curaçao met het Moederland was steeds tamelijk gebrekkig (reisduur minstens een maand) en misschien is dit een der redenen waarom de Nederlandsche handel zich zoo weinig om Curaçao bekommerde. Dat na den oorlog een snellere en waarschijnlijk ook een meer frequente verbinding onder de Nederlandsche vlag tot stand zal komen, mag zeker worden verwacht.

Wat aangaat de verbinding van Curaçao met andere punten in den omtrek, moet in de allereerste plaats worden gedacht aan Maracaibo en aan het meer van dien naam. De eenige geregelde stoomvaartdienst is de wekelijksche onder Amerikaansche vlag, lang niet voldoende evenwel voor het snel toegenomen vervoer, dat bovendien ook niet uitsluitend gericht is op de stad Maracaibo zelf. Al hetgeen de wekelijksche stoomvaartdienst niet vervoeren kan, hetzij wegens gebrek aan ruimte, hetzij omdat de goederen niet moeten worden geladen, respectievelijk gelost, in Maracaibo, maar in andere plaatsen aan het meer, gaat thans met schoeners, voor het meeren-deel op Curaçao thuisbehorende, en de Curaçaosche schoenervloot heeft de laatste jaren wel eenige uitbreiding ondergaan.

De scheepvaartbeweging van Curaçao in het algemeen, heeft gedurende den oorlog niet onbelangrijke wijzigingen ondergaan. Het overzicht in de „Amigoe di Curaçao” van 12 Januari d. j., loopende van 1910 tot en met 1917, toont een vermindering aan van binnengeloopen stoomschepen, zoowel wat aantal als tonneninhoud betreft, maar daartegenover een toename van de zeilvaart, mede zoowel in aantal schepen als inhoud. Uit een handelsoogpunt is de vermeerdering der zeilvaart van meer belang dan de vermindering der stoomvaart. Deze laatste immers, gevolg van de afgenomen vaart op het Moederland en het niet toelaten van vreemde schepen voor zoover zij bewapend waren, beide in verband met den oorlogstoestand, levert heelemaal geen basis op met betrekking tot het goederenvervoer, aangezien bij het verkeer der geregelde lijnen, noch het aantal schepen, noch de tonnenmaat, in eenige verhouding staat tot de hoeveelheid goederen, op Curaçao gelost en geladen.

Heel anders is het evenwel met de zeilvaart. Verschepping van goederen via Curaçao, welke vóór den oorlog van het land van herkomst regelrecht naar het land van bestemming werden verscheept, heeft druk werk gegeven aan op Curaçao thuisbehorende en andere kustschoeners. Zoo kwamen in 1910 te Hamburg 15 zeilschepen aan direct van Maracaibo en geladen met divi-divi, te zamen ongeveer 4000 ton gewicht of minstens 10.000 ton maat. De oorlog maakte aan deze vaart een einde en de Maracaibo-divi-divi werd met kustvaarders naar Curaçao gebracht, om van daar per stoomgelegenheid te worden verscheept. Ook hebben de belangrijke invoeren van constructie materiaal van het Maracaibo-gebied en de sedert kort aangevangen suikeruitvoer uit dat gebied veel werk gegeven. Toeneming derhalve van de zeilvaart op Curaçao wijst op een regelrechte en belangrijke vermeerdering van het goederenvervoer en op de toenemende betekenis van Curaçao als stapelplaats en overscheephaven.

Wat in de toekomst allereerst zal noodig zijn, is een snellere en meer betrouwbare verbinding met de omliggende plaatsen, dan met de schoenervaart kan worden verkregen. De belangrijkheid van het Maracaibo-gebied — waarvan Curaçao de natuurlijke haven is — en de mogelijkheid, dat na den oorlog verschillende

kleinere havens in de buurt hare vroegere directe stoomvaartverbinding niet terug zullen krijgen, maken het urgent, dat het Curaçaosche scheepvaartvraagstuk ernstig worde ter hand genomen.

Het feit, dat Curaçao vestigingsplaats is van een zeer belangrijke olieraffinaderij, geeft van zelf aan in welke richting moet worden gezocht naar een goede oplossing. Stoomscheepjes met voor het stoken van olie ingerichte ketels, of beter misschien nog scheepjes, voortbewogen door Dieselmotoren, lijken voor de Caraïbische kleine vaart wel de aangewezen vaartuigen. Van het denkbeeld om de bestaande schoeners van motoren te voorzien voor hulpvoortbeweging is om technische redenen niet heel veel te verwachten. Hierbij mag niet uit het oog worden verloren de mogelijkheid om scheepjes van niet te groot charter (zeg 400 tons dg.) ter plaatse te bouwen, van hout en zooveel mogelijk met gebruikmaking van de prachtige houtsoorten, welke in Venezuela of desnoods in Suriname, te krijgen zijn. Het scheepsbouwprobleem zal natuurlijk ook na den vrede niet onmiddellijk opgelost zijn in Europa en Amerika en hoge prijzen en langzame aflevering zullen zeker nog lang blijven. De mogelijkheid om op Curaçao grootere vaartuigen te bouwen dan de schoenertjes van 100 tot 200 ton draagvermogen, is den laatsten tijd bij herhaling practisch aangetoond. Als bouwplaats behoeft niet uitsluitend gedacht te worden aan het eiland Curaçao zelf; ook Bonaire zou waarschijnlijk goede gelegenheid blijken te bieden en de Bonairianen staan in ieder geval bekend als goede scheepsbouwers.

Het spreekt van zelf, dat versterking der Curaçaosche vloot met mechanisch voortbewogen kleine vaartuigen, niet alleen van belang zou zijn voor den aanvoer van producten uit de omliggende landen, maar ook voor het vervoer van Curaçao naar die landen en hierbij moet ook gedacht worden aan de petroleumproducten der Curaçaosche raffinaderij.

Curaçao als stapelplaats van Europeesche Goederen.

Of Curaçao in de toekomst stapelplaats zou kunnen worden van Europeesche goederen in plaats van, zooals tot nu toe, alleen overscheephaven en dan nog in hoofdzaak voor plaatsen in de buurt, welke geen eigen stoomvaartverbinding hebben, is een thans niet te beantwoorden vraag. Bekend is natuurlijk, dat ten opzichte van Venezuela de fiscale politiek zich alreeds tegen invoer van Curaçao verzet (differentieel rechten). In het algemeen is het nut van stapelplaatsen in de Caraïbische Zee verdwenen met de opkomst der stoomvaart; plaatsen, welke door de schepen der geregelde lijnen worden aangelopen, importeerden natuurlijk zelfstandig en de andere kunnen bijna steeds op doorconnossement ontvangen via een aanloophaven. Niemand evenwel vermag te voorspellen hoe eventueel na den vrede een tekort aan scheepsruimte misschien nog jaren lang zal dwingen tot het zich opnieuw aanpassen aan toestanden, welke men reeds lang had leeren beschouwen als tot het verleden behoorend.

Voor enkele speciaal Nederlandsche artikelen evenwel had het ook nu al reeds kunnen zijn ondernomen op Curaçao een voorraad te houden, om daarmede in den omtrek zaken te doen (b.v. rijst en jutezakken).

Het is een zeer bekend feit, dat steeds vele Nederlandsche producten voor rekening van buitenlandsche (Duitsche) exporteurs naar West-Indië en Zuid-Amerika werden uitgevoerd. Dat de Nederlandsche industrieel liever verkocht aan den Hamburgschen exporteur dan zelf relaties te zoeken in den vreemde en aldaar credieten te verlenen, lag voor de hand, maar na afloop van den oorlog zal het de groote vraag worden of de Deutsche exporthandel direct in staat zal zijn om de zaken in de West op denzelfden voet voort te zetten of liever weder op te vatten.

Een punt van belang, wat aangaat de wijze van credietverlenen, is dat in Zuid-Amerikaansche

Republieken meestal de douane op zoodanige wijze werkt, dat orderzendingen niet mogelijk zijn en dat de plaatselijke bankinstelling dus niet kan worden belast met de behandeling van documentwissels. De eenige uitweg is dan deze, dat men de connoissemanten stelt op naam van de bankinstelling en zoo kan het voorkomen, dat men als importeurs op de invoerstaten firma's of instellingen vindt, welke bij den import geen ander belang hebben dan dat zij voor hunne Europeesche lastgevers de incasso's bezorgen.

(Wordt vervolgd).

W. R. MENKMAN.

RUSSISCHE EFFECTEN EN DE FISCUS.

Een medewerker schrijft:

Na de mededeeling in de dagbladen, dat de Minister van Financiën aan de ambtenaren der Directe Belastingen heeft bericht, dat zij met de in 1917 uit Russische effecten genoten inkomsten geen rekening hebben te houden bij de regeling der aanslagen voor de Rijksinkomstenbelasting, is van verschillende zijden gebleken, dat er geen goed begrip bestaat omtrent de gronden, waarop deze beschikking berust. Men ziet daarin veelal een erkenning der annuleering en begrijpt niet, waarom wél de revenuen voor de Rijksinkomstenbelasting worden vrijgesteld, maar niet het kapitaal zelve voor de Vermogensbelasting.

Men heeft hier inderdaad te doen met een concessie van den fiscus aan de reeds zoozeer gedupeerde houders van Russische fondsen, een concessie, welke billijkheid iedereen voelt, maar welker constructie men alleen kan vatten, indien men de technische bepalingen onzer belastingwetten kent. Deze bepalingen maken de concessie bij de Rijksinkomstenbelasting — zij het ook niet dan met een potsierlijken zwaai — mogelijk, maar verhinderen ze bij de Vermogensbelasting, en dientengevolge zien wij het eigenaardige feit, dat bij de hoofdbelasting wél, bij de aanvullingsbelasting geen vrijstelling plaats vindt.

Theoretisch is de Vermogensbelasting bedoeld als een suppletore last (boven de Rijksinkomstenbelasting) op de inkomsten uit vermogen, zoodat het verbazing moet wekken, dat die inkomsten eenerzijds wel, anderzijds niet belast worden. Dit komt, doordat men die belasting op de inkomsten uit vermogen om praktische redenen ¹⁾ bepaalt niet naar die inkomsten, maar naar de waarde der vermogensbestanddeelen, zoodat een actief, dat geen inkomen afwerpt, maar waaraan toch wegens mogelijke toekomstige revenuen waarde wordt toegekend, wel voor de Vermogensbelasting, niet voor de Rijksinkomstenbelasting een object uitmaakt.

Deze tegenspraak tusschen techniek en theorie is echter niet iets speciaals van de Russische fondsen; het geval doet zich voor bij ieder niet-rendearend vermogensbestanddeel. Waarom dan die speciale beschikking betreffende de inkomsten uit Russen in 1917, en waarom zooveel aarzeling alvorens die beschikking was genomen?

Ook hier weer de techniek onzer belastingwetgeving. Over het algemeen denkt men, dat de belasting wordt geheven naar het in het afgelopen jaar genoten inkomen. In de meeste gevallen is dit ook inderdaad het geval, maar dit is dan toch krachtens een door haar frequentie regel geworden uitzondering op den regel, waarvan de belastingwetgever is uitgegaan.

De wet op de Rijksinkomstenbelasting toch is gebaseerd op het denkbeeld, dat belast wordt het inkomen, hetwelk men gedurende het belastingjaar zal genieten uit de bronnen, die aan het begin daarvan bestaan. Vandaar, dat men over hetgeen men in het vorige jaar genoot uit een niet meer bestaande bron (b.v. bij uitreding uit een zaak) geen belasting behoeft te betalen, en dat men de opbrengst van een nieuwe bron van inkomsten moet begrooten.

¹⁾ Hoe b.v. uit te maken, welk deel der winsten van een koopman uit zijn arbeid, welk deel uit zijn bedrijfskapitaal voortkwam?

Bestond er geen uitzondering op dezen regel, dan zou men steeds zijn inkomsten gedurende het komende belastingjaar moeten begrooten. Dat daaraan praktische bezwaren zijn verbonden, behoeft geen betoog. En daarom heeft de wetgever de uitzondering gemaakt, dat indien een bron van inkomen reeds een jaar of langer heeft gevloeid, de opbrengst van die bron gedurende het belastingjaar wordt geacht gelijk te zijn aan de bekende opbrengst over het vorig jaar ¹⁾. Het spreekt vanzelf, dat die uitzondering vaker toepassing vindt dan de regel.

Wat nu de Russische effecten betreft ging de kwestie aanvankelijk er over, of die nog als bron van inkomsten zijn te beschouwen. Werd de annuleering niet erkend, dan golden zij inderdaad nog als bron; die weliswaar in het belastingjaar 1918/19 niets zou opleveren, maar waaruit toch in 1917 inkomsten waren geput, welke volgens den bovenvermelden „uitzonderingsregel” over 1918/19 zouden moeten worden belast. Bij erkenning der annuleering echter zou de bron hebben opgehouden te bestaan.

In de Eerste Kamer is de kwestie ampel besproken en de Minister gaf daar te verstaan, dat hij onder geen omstandigheden officieel de annuleering zou erkennen, aangezien de regeering daardoor zwak zou staan in haar bescherming van de houders der fondsen bij eventuele toekomstige schuldregeling. De bron bestond dus en de opbrengst over het vorig jaar zou belastbaar zijn. Maar het Eerste-Kamerlid, Van der Feltz vond een uitweg om tot de algemeen gewenschte vrijstelling van die opbrengst te geraken. Art. 14 zegt n.l. in het tweede (thans derde) lid, dat bij verandering eener gemeenschap — b.v. uit- of toetreding van een vennoot of wijziging van de winstverdeling eener firma — wordt aangenomen, dat de oude bron door een nieuwe is vervangen, zoodat de opbrengst dier bron over het ingegane belastingjaar moet worden begroot. En dit artikel, hoewel geenszins voor een geval als dit bedoeld, heeft men hier te baat genomen: de Russische gemeenschap is veranderd, de Russische fondsen vormen thans een nieuwe bron van inkomen(?), voor het belastingjaar 1918/19 moet dus niet worden in aanmerking genomen de opbrengst van de „oude bron” in 1917, maar er moet worden begroot wat de „nieuwe bron” in 1918 zal opleveren en dat zal wel nihil zijn. Heeft er geen verandering in de Russische toestanden plaats gevonden, dan zal voor 1919/20 de bron weer als reeds langer bestaand worden aangemerkt en zal dus worden gevraagd naar de opbrengst in 1918, zijnde wederom nihil.

Langs dezen omweg is het dus gelukt, de ongelukkige bezitters van Russen vrij te stellen van Rijksinkomstenbelasting.

REQUISITIE VAN FRANSCHE SCHEPEN.

In het „Journal Officiel” van 15 Februari 1918 vindt men de Charterparty, waarop het Fransche Gouvernement de schepen van zijn land in dienst neemt; tot enkele opmerkingen geeft zij ons aanleiding:

In hoofdzaak is deze charter eene copie van de algemeen bekende en gebruikelijke timecharter, met door den oorlogstoestand noodzakelijke wijzigingen.

Zoo vinden wij in clause 1 omtrent den duur der overeenkomst bepaald, dat deze zal zijn zoolang het gouvernement wil, dat zij dus — met inachtneming van een opzeggingstermijn van 1 maand — ieder oogenblik kan ophouden, maar dat zij niet langer zal duren dan 6 maanden na het staken der vijandelikheden.

Clausule 2 en 3 bepalen, dat deskundigen vóór het begin der requisitie een onderzoek aan boord zullen houden en een inventaris zullen opmaken en bepalen, welk gebruik het Gouvernement van het schip zal

¹⁾ Art. 13 luidt: „De opbrengst van iedere bron van inkomen wordt gesteld op het bedrag, dat zij voor den belastingplichtige zuiver heeft opgeleverd over het laatstverloopen kalenderjaar, etc.”

mogen maken, waarbij speciaal is vastgesteld, dat het steeds veilig en vlot zal moeten kunnen liggen.

Clausule 4 regelt de verplichtingen van den reeder, die eene equipage moet aanstellen en bezoldigen, alle scheeps- en machinebehoefden moet leveren en er voor moet zorgen, dat schip en machine in goeden staat van onderhoud blijven. Het Gouvernement moet, waar mogelijk, alle faciliteiten verleen, om reparaties vlug te doen uitvoeren.

Clausule 5 legt het Gouvernement de verplichting op, de kolen of andere brandstof te verschaffen en deze te betalen, evenals alle haven- en loodsgelden, kosten van laden en lossen, kraan- en kadehuur.

Ook zal het Gouvernement de molest-*risico* voor zijne rekening nemen en in geval van het verdwijnen van een schip, zonder tijding, gedurende de vijandelijkheden en in gevallen, waar niet bewezen kan worden, dat het ongeluk aan zeegevaar te wijten is, zal zulk een geval geacht worden het gevolg van molest te zijn geweest. Het zeegevaar wordt ook door het Gouvernement geassureerd, hetwelk treedt in de rechten en verplichtingen der reeders tegenover hunne assurantie-maatschappijen.

De contracten tusschen reederijen en de leveranciers der draadloze telegrafie-installaties worden door het Gouvernement overgenomen, hetwelk ook de telegraphisten betaalt. Ten slotte komen voor zijne rekening de extra-uitkeeringen, aan de bemanning verschuldigd, voor het varen met ladingen ammunitie of andere gevaarlijke ontplofbare artikelen.

Clausule 6 geeft het Gouvernement het recht de verplichtingen van clausule 4, aan de reederijen opgelegd, over te nemen, desgewenscht slechts tijdelijk.

In clausule 8 vinden we bepaald, welke vergoeding verschuldigd is, doch helaas aan onze gegevens ontbreekt een gewichtig stuk. De vergoeding dan is gebaseerd op het volgende:

1°. Interest ad 6 pCt. per jaar op de aanschaffingswaarde van het schip.

2°. Amortisatie van de aanschaffingswaarde, indien nog niet geheel afgeschreven, tot geheele amortisatie.

3°. Eene vergoeding voor algemeene onkosten van frs. 10 (voor kustvaarders frs. 15) per ton gross-register per jaar en frs. 12 per paardekracht per jaar.

4°. Eene vergoeding voor bedrijfskapitaal van 4 pCt. van den aanschaffingsprijs. Deze vergoeding wordt niet als kapitaal, doch als rente, ad 6 pCt. per jaar, daarvan betaald, en wel gedurende den duur van het contract.

5°. Eene vaste som, betaalbaar geheel of gedeeltelijk — in verband met de toepassing van clausule 6 — te berekenen op basis van een schema, dat helaas, zooals boven reeds gezegd, ontbreekt.

Voorts geeft dit artikel bepalingen omtrent wat verstaan moet worden onder den aanschaffingsprijs en omtrent de amortisatie van de gerequireerde schepen. Het voornaamste daarvan is wel dit, dat als zoodanig wordt aangenomen de prijs, waartoe het gekocht is door den tegenwoordigen eigenaar, behalve in het geval van een schip, gedurende den oorlog van een Franschen eigenaar gekocht. In dat geval wordt aangenomen de prijs, waartoe het vóór den oorlog verhandeld werd.

Clausule 9 behandelt de herziening van de vergoedingen, welke iedere 6 maanden zal plaats hebben in verband met wijzigingen in kostprijs van allerhande artikelen, loonen etc.

Clausule 10 bepaalt, dat in geval van schade, waardoor het schip langer dan 24 uur buiten dienst is, geen huur verschuldigd is, behalve in het geval, waarin het Gouvernement, volgens Clausule 6, alle onderhoud voor zijn rekening heeft genomen.

Wel het belangrijkste artikel uit de overeenkomst in clausule 12, handelende over de afrekening in geval van verlies van het schip als gevolg van zee- of oorlogsrisico. In zulk een geval zal het Fransche Gouvernement het verloren schip *remplaceeren* door een nieuw van gelijke waarde, d.w.z. van dezelfde

soort, en wel zoo spoedig mogelijk en niet later dan 3 jaar, nadat de vijandelijkheden officieel zullen hebben opgehouden. Indien de onmogelijkheid dit te doen erkend is, zal het Gouvernement na het verlopen van dezen termijn den prijs betalen, welke, volgens experts, voor zulk een schip betaald zou moeten worden. De reeder zal van zijn kant aan het Gouvernement restitueeren het totaal der afschrijvingen tot op den dag van de *remplaceering*, volgens de daarvoor vastgestelde berekening.

Indien het nieuwe schip niet gelijkwaardig is in zijn hoedanigheden aan het oude, zal een verschil in waarde, door deskundigen vast te stellen, door de bevoorrechte partij aan de andere moeten worden betaald. Zoolang de *remplaceering* of de afrekening in geval geene vervanging plaats kan hebben, niet zal zijn geschied, zullen de reeders blijven ontvangen de vergoeding voor interest, afschrijving en algemeene kosten, bedoeld in de eerste 3 paragrafen van clausule 8.

Verder bepaalt het contract, dat de betalingen maandelijks moeten plaats hebben en bevat het bepalingen over het weder aan den reeder terugleveren van het schip in goede conditie, over laden en lossen, over den kapitein, omtrent orders en instructies, *averij* etc., welke niet afwijken van het gewone *time-charter*.

Nog zij hier vermeld, dat de Fransche Regeering het beheer over de door haar gerequireerde schepen weder opdraagt aan deskundigen, die in overleg met de *Commission pour les Transports Maritimes*, voor eene behoorlijke exploitatie hebben te zorgen. Zij krijgen eene belooning van 1 frs. per gross registerton per maand en verder 5 centimes per ton vervoerde lading en per dag, gedurende welken het schip vaart van de eene haven naar de andere. De tijd, in de havens doorgebracht, wordt dus niet medegerekend, waardoor de directie er dus belang bij krijgt, het verblijf in de laad- en losplaatsen zoo kort mogelijk te doen zijn.

v. H.

BELASTINGJAAR 1918-'19.

Ieder nieuw belastingjaar sedert den oorlog brengt ons nieuwe verrassingen. Jammer, dat deze verrassingen nieuwe wetten of wetswijzigingen zijn, die den belastingschuldige dieper in zijn zak moeten doentasten. Hoe staat het nu met het belastingjaar 1918/1919?

Voor wat betreft de *Grondbelasting* zitten we voorloopig, d.i. tot 1933, aan de 20 procenten vast.

De *Personeele Belasting* regelt de opcenten-materie niet zoo eenvoudig. Voor 1918 tot 1933 is bepaald, dat:

a. 10 procenten worden geheven voor de gebruikers van perceelen, waarvan de belastbare huurwaarde meer dan het tweevoud, doch niet meer dan het viervoud van het bedrag, vermeld in art. 12 der Wet op de Personeele Belasting (Wet van 15 April 1896, Stbl. 72) bedraagt. Art. 12 der wet bepaalt, dat geen belasting naar den grondslag huurwaarde geheven wordt, indien de belastbare huurwaarde van het perceel in gemeenten of gedeelten van gemeenten, behoorende tot de:

1e klasse, niet meer bedraagt dan f 125,—	
2e " " " " " " " " " " " "	112,50
3e " " " " " " " " " " " "	100,—
4e " " " " " " " " " " " "	87,50
5e " " " " " " " " " " " "	75,—
6e " " " " " " " " " " " "	62,50
7e " " " " " " " " " " " "	50,—
8e " " " " " " " " " " " "	37,50
9e " " " " " " " " " " " "	25,—

b. 20 procenten worden geheven, indien de belastbare huurwaarde meer bedraagt dan het viervoud van art. 12, dus b.v. in een gemeente der 1e klasse meer dan f 500, en indien men volgens de wet niet als een gebruiker van een perceel is aangeslagen, m.a.w. iemand, die op gemeubileerde kamers woont en een fiets op den openbaren weg berijdt, betaalt 20 procenten op zijn aanslag voor het rijwiel;

c. behalve de onder a. en b. bedoelde opcenten worden nog 80 opcenten op de aanslagen naar den grondslag paarden en motorrijtuigen geheven.

Bij de wet op de Dividend- en Tantième-belasting 1917 zijn de bepalingen betreffende de belasting van de vennootschappen, vereenigingen en maatschappijen afzonderlijk geregeld en uit de Wet op de Inkomstenbelasting gelicht.

Bij de wijzigingwet 1917 der Wet op de Inkomstenbelasting 1914 zijn o.a. de volgende wijzigingen ingevoerd:

1°. Kosteloze uitreiking van aandeelen en obligatiën aan aandeelhouders wordt als dividend beschouwd, behoudens tegenbewijs.

2°. Periodieke uitkeeringen, genoten ingevolge een verbintenis, waarvan de nalevering in rechte niet gevorderd kan worden, worden niet als verschuldigd aangemerkt en blijven onbelast. Voor den verstrekker is daarentegen het recht op aftrek voor deze uitkeering vervallen. Wanneer dus een vader een uitkeering doet aan zijn meerderjarigen zoon, zonder daartoe contractueel gehouden te zijn, dan wordt de zoon daarvoor niet aangeslagen, maar de vader mag dit bedrag niet meer, zooals vroeger, aftrekken.

3°. Aandeelen in de opbrengst van een bedrijf of beroep, dat niet door den belastingplichtige zelven wordt uitgeoefend, worden beschouwd als baten van het kalenderjaar, waarin hun bedrag wordt vastgesteld. Men heeft dus het verband met het boekjaar der onderneming, die de baten afwerpt, gebroken ook voor tantièmes. Deze wijziging heeft tot gevolg, dat velen tweemaal belasting betalen over de resultaten van het in het algemeen zoo gunstige jaar 1916, omdat voorheen een andere toepassing gold. Dit kan, vooral wanneer het volgende boekjaar minder gunstig is, een groote onbillijkheid zijn.

4°. de kinder aftrek is bij art. 38 verruimd tot alle inkomens en de aftrek is depressief. Dit artikel is zoodanig gewijzigd, dat er verschillende onbillijkheden in voorkomen, n.l. er doen zich verscheidene gevallen voor, dat iemand met hooger inkomen en evenveel kinderen, die in aanmerking komen voor aftrek, volgens de wet lager wordt aangeslagen, dan iemand met minder inkomen.

Enkele voorbeelden ter illustratie:

Iemand met een inkomen van f 1200 en 5 kinderen is vrij, terwijl iemand met f 1190 inkomen en 5 kinderen aangeslagen moet worden naar f 650.

Iemand met f 1899 inkomen en 2 kinderen wordt aangeslagen naar f 1500 en iemand met f 1900 inkomen en 2 kinderen naar f 1450!

Iemand met f 2490 inkomen en 4 kinderen wordt aangeslagen naar f 1800 en met f 2500 inkomen en 4 kinderen naar f 1700 en zoo zijn er meer voorbeelden.

5°. In geval van navordering is overeenkomstig de wet op de Oorlogswinstbelasting publicatie in de Staatscourant geboden.

6°. De straf op onjuiste of onvolledige aangifte is in art. 117 verzwaaard van geldboete tot een gevangenisstraf van ten hoogste 6 maanden.

Het tarief van de inkomstenbelasting voor hen, die binnen het rijk wonen, klimt van f 650 tot f 1500, van ongeveer 2‰ tot 1 pCt. Voor het meerdere is verschuldigd: van f 1500—f 2000 2 pCt., van f 2000—f 10.000 3 pCt., van f 10.000—f 20.000 4 pCt., boven f 20.000 5 pCt.

Onderdeelen van f 100 zijn naar beneden afgerond, behalve voor de inkomens van minder dan f 1500, waar het tarief met f 50 opklimt.

Rekenkundig kan het tarief van inkomens boven f 1500 na toepassing van den kinder aftrek, als volgt worden samengesteld.

f 1.500—f 2.000 2‰ van het inkomen f 750,—
 „ 2.000—„ 10.000 3‰ „ „ „ 1.162½
 „ 10.000—„ 20.000 4‰ „ „ „ 3.375,—
 boven „ 20.000 5‰ „ „ „ 6.700,—

Bovendien worden over het belastingjaar 1918-1919 tot 1933/34 nog 40 opcenten geheven.

De Wet op de Dividend- en Tantième-belasting 1917 regelt, behalve de aanslagen der vennootschappen, zooals deze in de Inkomstenbelasting 1914 geregeld was, ook nog de belasting, verschuldigd door de vennootschap, vereeniging of maatschappij, voor salarissen van commissarissen of gecommiteerden, de bestuurders of beheerende vennoten en het verder personeel der vennootschappen, vereenigingen en maatschappijen, behoudens een bepaald bedrag.

De belastingvrije som bedraagt voor salarissen van commissarissen en gecommiteerden bij een maatschappelijk kapitaal van:

f 200.000....	f 200,—	f 750.000	f 625,—
„ 250.000....	„ 250,—	„ 800.000	„ 650,—
„ 300.000....	„ 300,—	„ 900.000	„ 700,—
„ 350.000....	„ 350,—	„ 1.000.000	„ 750,—
„ 400.000....	„ 400,—	„ 1.500.000	„ 850,—
„ 450.000....	„ 450,—	„ 2.000.000	„ 950,—
„ 500.000....	„ 500,—	„ 2.500.000	„ 1.050,—
„ 600.000....	„ 550,—	„ 3.000.000	„ 1.150,—
„ 700.000....	„ 600,—	„ 3.500.000 of meer	„ 1.250,—

De tantièmes voor commissarissen en gecommiteerden zijn ten volle belast, die van directeurs en ander personeel zijn vrij, voor zooveel het salaris en tantièmes samen de som van f 10.000 niet overtreffen.

De Dividend- en Tantième-belasting bedraagt f 5 voor elke geheele som van f 100.

De wet is niet van toepassing op de uitdeelingen en salarissen over een boekjaar, dat vóór 1 Mei 1918 eindigt. Voor die uitdeelingen blijft de wet op de Inkomstenbelasting van kracht. Op de aanslagen, vallende onder de Dividend- en Tantième-belasting of op die, vallende onder art. 20 der Wet op de Inkomstenbelasting (uitdeelingen Vennootschappen enz.), worden 33 opcenten geheven.

Naar den grondslag van de Inkomstenbelasting wordt de Verdedigingsbelasting II geheven.

Minister Treub heeft in zijn gewijzigd ontwerp 50 pCt. op deze Verdedigingsbelasting willen heffen. Door het gewijzigd amendement Mr. P. J. Oud is eigenlijk een geheel nieuw tarief ontstaan, welk tarief voor inkomens beneden f 2200 lager is dan het oude en daarboven aanmerkelijk hooger.

Ik meen te kunnen volstaan met overname van onderstaand staatje, in guldens, van den aanslag volgens het geamendeerde ontwerp.

bij een inkomen van:	aanslag met 50 op.	totaal bedrag	opcenten	percent. van het inkomen:
2.000	13,50	8,40	6⅔ r	0,4
5.000	72,—	65,40	36 r	1¼
10.000	184,50	203,40 r	65 r	2
20.000	484,50	608,40 r	88 r	3
60.000	3.102,—	4.448,40 e	115 b	7½
100.000	7.609,50	10.448,40 b	106 b	10½
200.000	19.609,50	25.448,40 r	94 b	12¾
400.000	43.609,50	55.448,40 r	90 b	14
800.000	91.609,50	115.448,40 b	90 b	14½
1.000.000	115.609,50	145.448,40 b	90 r	14½

r = ruim, e = even, b = bijna.

Het wetsontwerp is in de Tweede Kamer aangenomen en treedt na aanneming in de Eerste Kamer met 1918/19 in werking.

Iemand met een inkomen van f 20.000 betaalt alléén aan Inkomstenbelasting en Verdedigingsbelasting II meer dan 7,7 pCt. van zijn inkomen. Is zijn inkomen f 60.000, dan betaalt hij alleen aan die belastingen meer dan 13 pCt.

Over de Oorlogswinstbelasting meen ik kort te kunnen zijn. Er zijn in 1918/19 geen wijzigingen in aangebracht, alleen behoeft men geen profeteet te zijn, om te voorspellen, dat de opbrengst verre bij het voorafgaande jaar zal achterstaan.

De onlangs in de Tweede Kamer aangenomen wijziging in de Vermogensbelasting zal, indien deze wijziging wordt aangenomen door de Eerste Kamer, voor 1918/19 de volgende voornaamste wijzigingen brengen:

1°. De waarde van onroerende goederen wordt berekend naar de verkoopwaarde en dus niet meer naar 15 of 20 maal de belastbare opbrengst.

2°. Lijfrenten zijn belast, behalve voor zoover deze niet meer dan f 1200 bedragen en indien dat recht verkregen is door betaling van een gelijkblijvende premie gedurende ten minste 10 jaar, mits de genietende der lijfrente niet bovendien een belastbaar vermogen van f 16.000 of meer bezit.

3°. Recht op lijfrente wordt berekend op de wijze, bepaald bij de wet op de successie.

4°. Verplichte boekinzage.

5°. Verschillende veranderingen van ondergeschikt belang, die in het algemeen hierop neerkomen, dat de techniek der Vermogensbelasting in overeenstemming is gebracht met de meer moderne van de Inkomstenbelasting.

Op de Vermogensbelasting worden vanaf 1918/19 tot 1933/34 40 procenten geheven (het vorige jaar 50!)

Op de Verdedigingsbelasting Ia, zijnde gelijk aan de Vermogensbelasting, en op de Verdedigingsbelasting Ib zullen volgens het ontwerp in het vervolg tot 1934 50 procenten geheven worden.

Door de voorgestelde wijziging in de Vermogensbelasting ten opzichte van de schatting der onroerende goederen naar de verkoopwaarde zijn de bepalingen overeenkomstig die van de Verdedigingsbelasting Ib. De aanslag in de Vermogensbelasting en in de Verdedigingsbelasting Ia zal voor de grondbezitters in de meeste gevallen veel hooger worden.

Wanneer we een vergelijking maken met het buitenland, dan bemerken we, dat onze directe belastingen weliswaar nog niet zoo hoog zijn als in Duitsland of Engeland, want in het laatste land hebben we b.v. een eenvoudige inkomstenbelasting van 30 pCt. en voor de hogere inkomens van 50 pCt., maar dat onze techniek zeer ingewikkeld is, doordat we hier gebukt gaan onder den last van diverse aanslagbiljetten en andere papieren.

Een eenvoudiger regeling, waaronder het vervallen van den afzonderlijken dienst en heffing der plaatselijke belastingen, is urgent.

A. B. J. PRAKKEN.

Rotterdam, 11 Mei 1918.

SPITSBERGEN ALS MIJNBOWLAND.

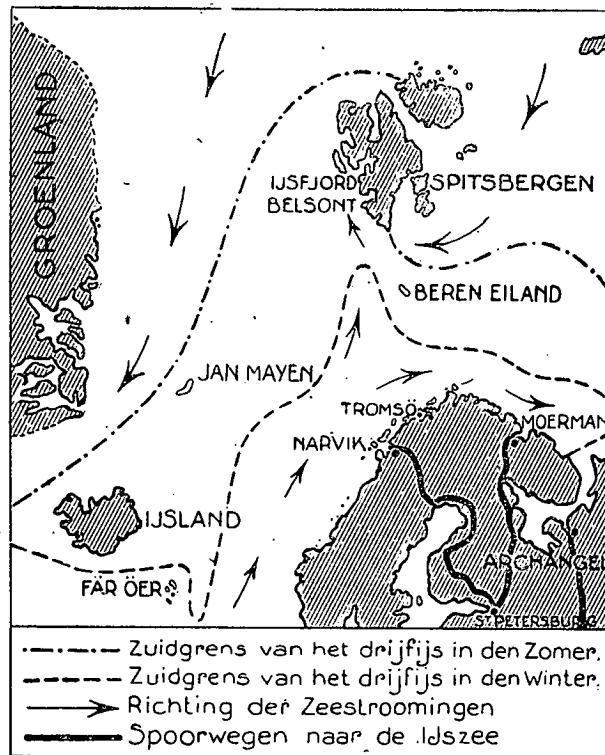
Het wantrouwen aangaande de plannen van het Deutsche imperialisme richt zich in Engeland niet alleen op Midden-Afrika of Mesopotamië, ook in het hooge Noorden gelooft men telkens den mededinger te zien opduiken. Enkele weken geleden bespraken wij in verband hiermede den Moermanspoorweg,¹⁾ thans willen wij een oogenblik stilstaan bij een eilandengroep, die ons interesseert door haar Hollandschen naam, haar ontdekkingsgeschiedenis en de economische beteekenis, die zij in de 17e eeuw voor ons volk bezat — en die, naar onlangs is gebleken, zich mede in de belangstelling van Berlijn verheugen mag.

Spitsbergen is terloops aangeroerd in het vredesverdrag tusschen Duitsland en de Russische republiek. Beide partijen verbonden zich om bij Noorwegen aan te dringen op hervatting van de onderhandelingen over de internationalisatie van de groep. De conferentie, welke in 1914 hierover te Christiania werd gehouden, is door den oorlog onderbroken. Evenmin als de kleine eilanden Jan Mayen en Bereneiland ten Zuiden, of de archipel Frans Jozefsland ten Noord-oosten er van is namelijk Spitsbergen tot nog toe als het gebied van eenige Europeesche mogendheid erkend; een toestand, die in de laatste jaren tot verschillende moeilijkheden aanleiding heeft gegeven.

Bereneiland en Spitsbergen werden in 1596 door Willem Barentsz ontdekt op den derden tocht ter opsporing van een noordelijken zeweg naar China en Indië. Het doel was, zooals wij nu weten, onbereikbaar, en de tocht eindigde met de bekende overwinte-

ring op Nova Zembla. Enkele jaren later stichtten de Engelschen op Spitsbergen een zomernederzetting voor de walvischvaart en annexeerden het land. Die annexatie werd echter van Nederlandsche zijde niet erkend en is op den duur niet gehandhaafd. Weldra hadden ook de Nederlanders hier hun zomerstation, dat naar de traankokerij den goed-Hollandschen naam „Smeereenburg” droeg, en toen in 1631 een achttal Engelschen, door een toeval op Spitsbergen achtergelaten, ten spijt van groote ontberingen er in slaagden den winter door te komen, besloot de Noordsche Compagnie te trachten haar steunpunten in de IJszee tot permanente vestigingen te maken. In den winter van 1633 op '34-verblevden zoowel op Spitsbergen als Jan Mayen zeven Hollandsche vrijwilligers. Op Spitsbergen gelukte de overwintering, de zeven op Jan Mayen daarentegen kwamen alle om. Hetzelfde treurige resultaat had een herhaling van de proef op Spitsbergen in het volgende jaar; de pogingen werden daarmee opgegeven. Eene herinnering aan deze kolonisatie bracht het bezoek in het begin dezer eeuw van een Nederlandsche oorlogsbodem aan het eiland, voor het in orde brengen van de graven dezer landgenooten; bij een eerdere gelegenheid hadden wij aldaar reeds een gedenksteen geplaatst.

Dat de wrijving tusschen Engelsche en Hollandsche belangen, waarbij nog moeilijkheden met Denen en Franschen kwamen, ten slotte, om tot de jaren terug te keeren waarvan wij spraken, niet tot een of andere definitieve regeling heeft gedwongen, was het gevolg van den achteruitgang der walvischvaart. Spitsbergen raakte in vergetelheid; slechts Russische en Scandinavische pelsjagers bezochten de eilanden van tijd tot tijd.

De groep is ruim zoo groot als Nederland, België en Luxemburg tezamen. Geheel nauwkeurig kan men de oppervlakte niet aangeven, omdat in het Oosten de loop van de kusten nog niet in allen deele vaststaat. Een koude strooming uit de Poolzee brengt namelijk voortdurend groote massa's ijs aan, die langs de oostelijke kusten ook tijdens den zomer zich tot pakij's oopen stapelen en bijna steeds den toegang tot het land beletten. Langs de Westkust daarentegen beweegt zich een relatief warme strooming naar het Noorden, die het drijfij's ver houdt en zodoende een gemakkelijken verkeersweg baant door de gevaren der arktische zeeën; het is, evenals die, welke de Moer-

¹⁾ Zie nummer 121.

mankust 's winters openhoudt, een laatste uitlooper van den Golfstroom. Vlak aan de kust vriest ook in 't Westen 's winters het water dicht; de toegangen tot de baaien zouden echter met krachtige ijsbrekers zeer wel bevaarbaar zijn te houden. Echt pakij's vertoont zich hier weinig; het is dan afkomstig van de Oostkust en door den stroom om de Zuidpunt heen gevoerd. (Zie het kaartje voor het verband tusschen de richting der zeestroomingen en de grenzen van het drijfij's.) Niettegenstaande zijn noordelijke ligging, op dezelfde breedte als Noord-Groenland, is Spitsbergen dan ook een der best toegankelijke Poollanden en dientengevolge niet slechts een der meest gezochte voor wetenschappelijke expedities, maar tevens een geliefd doelwit van het moderne toerisme.

Niet alleen het verkeer wordt door de zeestroomingen bevorderd, ook het klimaat ondervindt er den gunstigen invloed van. De lucht wordt door het relatief warme water op een veel hooger temperatuur gehouden dan met de noordelijke ligging van het land overeenkomt. De gemiddelde jaartemperatuur is dezelfde als in het Noordoosten van Europeesch Rusland. De winter is niet kouder dan in Zuid-Mantsjoerië of in Winnipeg, het centrum van het Canadeesche tarweland! Van landbouw is op Spitsbergen natuurlijk geen sprake wegens de koele zomers, maar de betrekkelijke zachte winters zijn van groote betekenis voor de vraag of het land zich tot duurzame menschelijke bewoning leent. Die vraag is sinds eenige jaren door de praktijk bevestigend beantwoord. De tragische afloop van de Hollandsche kolonisatiepogingen was dan ook geenszins een gevolg van de koude, maar van de gebrekkige methoden voor het conserveeren van levensmiddelen, waardoor de scheurbuik een onvermijdelijk kwaad was. Hoe weinig de temperatuur hier den doorslag gaf, blijkt wel uit Barentsz' overwintering op de Noordoostkust van Nova Zembla. De gemiddelde Januaritemperatuur van West-Spitsbergen is slechts 16 graden Celsius onder nul tegen 32 ter plaatse, waar Barentsz' expeditie den winter doorbracht. Wel is voor Spitsbergen de langere duur van den poolnacht een ongunstige omstandigheid, maar sinds het levensmiddelenvraagstuk is opgelost door het conserveeren in blik, staat aan een blijvende vestiging geen enkel overwegend bezwaar meer in den weg. Mag dus de mogelijkheid hiervan niet langer worden betwijfeld, aangenaam kan het leven in deze eenzame, eentonige streken met hun maandenlange winternacht toch zeker niet worden genoemd. De vraag is dus maar of het land iets te bieden heeft, dat den mensch kan verlokken deze onaangenaamheden te trotseeren.

Zooals reeds werd opgemerkt, had Spitsbergen in den laatsten tijd voor den oorlog al een vrij aanzienlijk toeristenverkeer, terwijl ook de jacht niet zonder belang was. Wat echter den doorslag heeft gegeven voor de steeds toenemende belangstelling in Spitsbergen, door verschillende regeeringen betoond, waren de minerale rijkdommen van de eilanden — in de eerste plaats steenkool. Van alle menschelijke bedrijven heeft de mijnbouw nog het minst te lijden van het poolklimaat. Waar de voornaamste werkzaamheden ondergronds verricht worden, heeft men weinig last van de langdurige duisternis, terwijl ook de koude in de mijngangen veel minder hinderlijk is. Een permanente mijnbouw is dus voor Spitsbergen geenszins buitengesloten, al heeft zich hier tot nog toe voornamelijk een seizoenbedrijf ontwikkeld. Bedenkt men nu, dat Noord-Europa zoo goed als geen steenkool bezit, dan ligt het voor de hand, dat Noorwegen, Zweden en Rusland in Spitsbergen een steeds meer begeerlijk bezit moesten gaan zien. Toch is het ook weer niet onbegrijpelijk, dat de opkomst van den mijnbouw zoo laat is begonnen. Onder zooveel moeilijke omstandigheden, als hier te overwinnen waren, moest voor een jong bedrijf de concurrentie met de oude Engelsche kolenexport extra zwaar vallen. Eerst de oorlog gaf hier den grooten stoot.

In 1905 begon de Amerikaansche „Arctic Coal Company" den mijnbouw aan de Adventbaai, op den Zuidoever van den IJsfjord. Het bedrijf was van zeer bescheiden omvang, in den laatsten tijd voor den oorlog bedroeg de productie eerst 50.000 ton per jaar. De kwaliteit van de kolen was echter uitmuntend; ze werden geleverd aan de Noorsche staatsspoorwegen. De ingenieurs waren Amerikanen, het lagere personeel bestond grootendeels uit Noren. De Engelsche, Noorsche en Zweedsche mijnen aan den IJsfjord waren voor den oorlog nog niet in het productieve stadium, evenmin als de Zweedsche en Engelsche aan den Belsont.

De verminderde opbrengst van de mijnen in Engeland en de moeilijkheden met het vervoer over zee hebben de ontwikkeling van de dingen op Spitsbergen bespoedigd. Zoowel voor Rusland als voor de Scandinavische landen kreeg de kolenproductie van de groep een sterk verhoogde beteekenis. Noren verwierven het bezit van de Arctic Coal Company, Russen kochten een minder ver ontwikkelde Noorsche mijn aan, welker opbrengst moest dienen voor den Moermanspoorweg. De „IJsfjord-Belsont Maatschappij", opgericht door vooraanstaande Zweedsche grootindustrieelen, die in 1910 met haar werk is begonnen, hoopt mettertijd genoeg te produceeren om heel Zweden te voorzien — een prospectus-optimisme, dat misschien nog wat voorbarig is bij een voorloopige opbrengst van 50.000 à 70.000 ton per jaar, maar dat toch niet van allen grond is ontbloot. De totale bekende voorraad van Spitsbergen wordt geschat op bijna 9 milliard ton, dat wil zeggen: enkele milliard minder dan de geschatte voorraad van België. Niet overdreven veel dus, maar toch zonder twijfel voldoende om voor tal van eeuwen de behoeften der noordelijke landen te kunnen dekken; vooral wanneer men bedenkt, dat die behoeften in de toekomst relatief laag zullen zijn door de toenemende electricatie van industrie en verkeer in deze met waterkracht zoo rijk bedeelde streken.

In 1913 telde Spitsbergen 300 mijnwerkers; in den zomer van 1914 steeg dit getal tot ruim 1000; in de volgende zomers zijn het er waarschijnlijk verscheidene duizenden geweest. Hoewel dit meest nog seizoenarbeiders waren, telde de groep toch in 1915 reeds 400 permanente bewoners. Een regeling van het politiek en rechterlijk gezag kan bij een dergelijke ontwikkeling niet langer achterwege blijven. Reeds in de jaren voor den oorlog kwamen talrijke geschillen voor. Concessieaanvragen zijn op Spitsbergen natuurlijk onbekend; wie een mijn wil aanleggen, kiest eenvoudig een terrein en geeft door paaltjes te kennen hoever zijn „claim" zich uitstrekt. De ongeschreven wet wil, dat zulk een claim moet worden geëerbiedigd, wanneer de rechthebbenden binnen twee jaar met de exploitatie een aanvang maken. Geen gezag kan echter een concurrent dwingen die wet te erkennen en ook al doet men dit in principe wel, gelegenheid voor het ontstaan van kwesties is er in overvloed. Wanneer een speculant op een uitgestrekt, voordeelrijk terrein een klein gebouwtje zet als bewijs, dat zijn „exploitatie" is begonnen, moet dan een reële onderneming zich verplicht achten die claim te erkennen en een flinken prijs betalen voor grond, die eigenlijk aan niemand toebehoort? En wie zal uitmaken, welke onderneming een werkelijke ontginning op het oog heeft en welke niet? „Claim-jumping" is dan ook op Spitsbergen een zeer gewoon misdrijf. Om rechtskwesties uitgemaakt te krijgen, kan men zich wenden tot de regeering in het moederland met het verzoek diplomatieke onderhandelingen over de zaak te beginnen. Geen wonder, dat men in den regel zichzelf recht zoekt te verschaffen. Zelfs het plunderen van elkaars voorraden en het vernielen van elkaars gebouwen is daarbij voorgekomen en wanneer geweldaden op Spitsbergen geen regel zijn, dan is dat alleen, omdat het land nog zooveel ruimte biedt, dat gewoonlijk wel een van beide partijen maar liever elders heen trekt, dan zich moeilijkheden op den hals te

halen. Naarmate echter het aantal claims vermeerderd, beginnen de gunstigste terreinen op te raken en neemt het aantal kwesties toe.

In 1912 sloten Rusland, Zweden en Noorwegen een voorloopige overeenkomst, die als grondslag diende voor de besprekingen op het Congres te Christiania in 1914, waartoe door hen alle staten werden uitgenoodigd, die geacht werden bij Spitsbergen belang te hebben: Engeland, Duitsland, Frankrijk, de Ver. Staten, Denemarken, Nederland en België. De oorlog verhinderde helaas het tot stand komen van een definitieve regeling. Voorgesteld was het bestuur en de rechtspraak in handen te leggen van een commissie bestaande uit 2 Noren, 2 Zweden en 2 Russen en vergaderend te Tromsø in Noorwegen. Deze commissie zou op Spitsbergen een rechter aanstellen voor beslechting van geschillen in eerste instantie en tot zijn beschikking een internationaal politiecorps plaatsen. Verder zou gagarandeerd worden, dat Spitsbergen steeds een gebied van de „open deur” zou blijven, op gelijke voorwaarden toegankelijk voor alle nationaliteiten. Het is deze regeling, die Duitsland alsnog wenscht te zien invoeren. In Engeland zijn verschillende heethoofdige elementen er sterk tegen gekant; hun aandrang tot annexatie van de groep heeft echter bij de regeering een zeer koel onthaal gevonden. Verleden jaar nog heeft de Royal Geographical Society een verzoek in dezen zin tot de regeering gericht; deze actië was het gevolg van een lezing, waaruit, naar zijn eigen verklaring, de president van het genootschap tot zijn groote verbazing voor de eerste maal vernam, dat deze eilanden nog aan niemand toebehooren. Inderdaad een merkwaardige bekentenis, die zoowel op de geografische kennis van iemand in een dergelijke positie als op de mentaliteit van sommige annexionisten een eigenaardig licht werpt. Terecht antwoordde Balfour, dat een zoodanige stap aanleiding zou geven tot onderhandelingen, waartoe het tijdstip ongunstig gekozen was. Englands financiële belangen op Spitsbergen mogen vrij aanzienlijk zijn, bij een behoorlijke internationale regeling zouden ze volkomen zijn gewaarborgd en ze kunnen dus zeker niet dringen tot een optreden, waardoor de neutrale staten van het Noorden zich niet slechts in hun economische politiek, maar tevens in hun ideëele oogmerken ernstig gedwarsboemd zouden voelen. Zoowel Zweden als Noorwegen hebben in Spitsbergen steeds een natuurlijk expansiegebied gezien. De Noren onderhouden er bijvoorbeeld met groote kosten een meteorologische observatiepost, een station voor radiotelegrafie en zelfs een postkantoor. De Zweden hebben, evenals hun bureu, een aanzienlijk aandeel gehad in de exploratie van de eilanden. Miskennen door een groote mogendheid van de rechten, die uit dit alles voortvloeien, zou in beide staten als een grievende vernedering worden gevoeld. Zoo zal dan ook deze kwestie na den oorlog bij onderling overleg dienen te worden geregeld.

P. S.

AANTEKENINGEN.

Uitvoerpolitiek van Ned.-Indië.

— In verband met de in dit tijdschrift verschijnende artikelen over de uitvoerpolitiek ten aanzien van Ned.-Indië, nemen wij volledigheidshalve hier nog op het officieel bericht ter zake, hetwelk 5 Mei j.l. in de dagbladen verschenen is.

De consul-generaal der Nederlanden te Singapore heeft in opdracht van den gouverneur-generaal van Nederlandsch-Indië in de Straitsche en Britsch-Indische bladen omtrent de uitvoerpolitiek der Nederlandsch-Indische regeering de volgende verklaring bekend gemaakt:

„De ordonnantie, waarbij de uitvoer van sommige producten onder regeeringstoezicht is gesteld, verklaart in haren aanhef uitdrukkelijk, dat haar doel is, aan Nederlandsch-Indië tegenover de goederen, die het uitvoert, een evenredigen invoer te verzekeren. Er is in Indië groot gebrek aan bepaalde goederen, voornamelijk aan levensmiddelen. Wij waren gewoon, die vrijelijk in te voeren uit de omliggende landen, doch thans zijn die goederen niet meer

te verkrijgen als gevolg van de uitvoerverboden, door die landen uitgevaardigd, of de voorwaarden, die zij aan een uitvoervergunning verbinden en die onmogelijk vervuld kunnen worden. Als voorbeeld zij gewezen op de voorwaarden, gesteld bij de overeenkomst tusschen de Nederlandsche scheepvaart-maatschappijen en het Britsch-Indische gouvernement, waarvan de nakoming wegens gebrek aan scheepsruimte onmogelijk is sedert het in beslag nemen van de Nederlandsche schepen. Wij trachten nu de artikelen, waaraan wij behoefte hebben, te verkrijgen in ruil voor onze eigen voortbrengselen. Uitvoervergunningen zullen door ons worden afgegeven tegen invoer van die artikelen uit andere landen, waarheen onze producten zullen gaan, of hunne koloniën.”

Na raadpleging met vertegenwoordigers van de handels-, bank- en scheepvaartkringen, heeft de gouverneur-generaal behalve den uitvoer van tin, kina en kapok, ook dien van nout, tabak, suiker, thee, peper, koffie, copra, petroleum, plantaardige oliën en kruiden aan een vergunning gebonden.

De Vereenigde Staten in het eerste kwartaal van 1918. — Aan een schrijven, dat wij uit New York ontvingen, is het volgende ontleend:

De algemeene stand van zaken is gunstig te noemen. Door vermeerderd aanbod wezen de katoenprijzen teruggang aan, waarop het laatste ginning-rapport ook van invloed was, toch blijven noteeringen voor de producten vast. De hoeveelheid geginde katoen zonder linters van de oogst 1917 is 11.231.263 balen, tegenover 11.363.915 en 11.191.820 resp. in 1916 en 1915. Tot heden heeft de export 2.962.266 balen bedragen. Het gerucht gaat, dat de regeering een maximumprijs voor ruwe katoen zal vaststellen. Hier volgen de uitvoercijfers, in dollars, onderscheiden naar de verschillende gebieden voor de maand Januari van de jaren 1918 en 1917:

Europa.....	334.113.527	444.299.836
Noord-Amerika....	85.996.330	90.209.314
Zuid-Amerika.....	21.963.644	20.279.820
Azië.....	43.765.068	44.098.575
Austr. en Zdzee-Eil.	13.906.129	10.312.245
Afrika.....	5.537.650	4.124.792
	505.282.358	613.324.582

De uitvoer naar Nederland in Januari 1918 heeft \$ 479.570 bedragen.

In het op 27 Maart gedateerde schrijven worden als laatste koersen de volgende noteeringen gegeven:

	Zicht	Cable
Engeland.....	4.76 ⁸ / ₁₆	4.76 ⁷ / ₁₆
„ 60 dagen.....	4.72 ¹ / ₄	
„ 90 „.....	4.70 ¹ / ₄	
Frankrijk.....	5.72 ⁷ / ₈	5.71 ¹ / ₂
Italië.....	8.79	8.76
Rusland.....	13.00	13.25
Nederland.....	0.46	0.46 ¹ / ₂
Zwitserland.....	4.36	4.34
Noorwegen.....	0.31	0.31 ¹ / ₂
Zweden.....	0.33 ¹ / ₄	0.33 ³ / ₄
Denemarken.....	0.30 ¹ / ₄	0.30 ³ / ₄
Spanje.....	25.35	25.45
Argentinië (goud).....	98.00	98.75

De tijdruimte, waarvoor uitvoervergunningen van kracht zijn, is verlengd van 60 tot 90 dagen.

De Société Générale de Belgique in 1917. — De lezer zal zich herinneren, dat in den vorigen jaargang, pag. 847, een artikel gewijd werd aan de belgische instelling in den titel genoemd; aangaande de werkzaamheid in het achter ons liggende jaar is het navolgende bekend geworden.

De Société Générale bleef getrouw aan het programma, dat zij zich bij het uitbreken van den oorlog voorstelde, namelijk steun aan de financiële kringen en alle philanthropische instellingen door de omstandigheden in het leven geroepen. Met eenige bevriende financiële instellingen te Luik heeft zij opgericht de „Union Financière et Industrielle Liégeoise” met een kapitaal van frs. 10.000.000. Deze organisatie heeft tot doel industriele en commercieele ondernemingen te steunen. Bij de oprichting zat bovenal de gedachte voor aan de groote diensten, welke een zoodanige

instelling ook na den oorlog zal kunnen bewijzen, ten opzichte van den wederopbouw der industrie. Evenals in de voorafgaande oorlogsjaren heeft de stilstand in handel en industrie groote kapitalen naar de banken doen vloeien, zoodat verschillende dezer inrichtingen, wegens de omvangrijkheid harer deposito's tot kapitaalsuitbreiding moesten overgaan. Hieronder waren de Banque Générale de Liège, de Banque du Hainaut, de Banque Centrale de la Sambre, in wier kapitaalsuitbreiding de Société Générale in niet onbelangrijke mate heeft deelgenomen.

Ook heeft zij voor frs. 93.000.000 deelgenomen in de interprovinciale leeningen, welke werden aangegaan teneinde de twee oorlogsschattingen van resp. frs. 366.250.000 en frs. 383.100.000 te betalen.

Voorts heeft zij, evenals in vorige oorlogsjaren krachtigen steun verleend aan het Comité national de Secours et d'alimentation en andere instellingen van dien aard.

Uit den staat van het effectenbezit, die in het verslag van het achter ons liggende jaar voor het eerst sedert het uitbreken van den oorlog weder gegeven wordt, blijkt, dat het bezit van de bank aan obligaties geheel is verdwenen, terwijl de posten „Fonds publics nationaux” en „Fonds publics étrangers” daalden van respectievelijk frs. 50.327.720 op frs. 22.580.000 en frs. 4.549.125 op frs. 4.022.500. Uit de verslagen is op te maken, dat de aanzienlijke vermindering van de post „Fonds publics nationaux” inzonderheid haar oorsprong vindt in het verdwijnen van een bedrag groot 26,5 miljoen 4 pCt. Dette Congolaise 1906 uit de effectenportefeuille. In welke handen dit bedrag is overgegaan blijkt uit de verslagen niet.

Het aandelenbezit is gewaardeerd volgens de beursnotering van 31 December 1913, wat volgens het verslag het bezit rond frs. 100.000.000 lager doet aanslaan dan uit hoofde der officieele notering van het oogenblik verkregen zou worden. C.

OVERZICHT VAN TIJDSCHRIFTEN.

Journal des Economistes. — Parijs, 15 Maart 1918.

Yves Guyot, Questions sur les conditions économiques de la paix; *A. Raffalovich*, La Banque d'Angleterre; *E. Falck*, Le budget des services civils de l'exercice 1918; *Fernand-Jacq*, La concurrence internationale et la guerre; *J. Lefort*, Revue de l'Académie des Sciences morales et politiques; ***. La Banque de France; *G. de Nouvion*, Les comptes des chemins de fer de l'Etat pour 1916.

Idem. — Parijs, 15 April 1918.

Yves Guyot, Des Projets de réorganisation économique de la France; *W. M. J. Williams*, Le prochain Budget britannique 1918; *Arthur Raffalovich*, L'Enquête parlementaire sur les dépenses publiques en Angleterre; *J. Tchernoff*, Les lois sur la „spéculation illicite”; *Maurice Evesque*, La chambre de compensation des banquiers de Paris; *A. R.*, Le change américain; *Yves Guyot*, Le renouvellement du privilège de la Banque de France; *Décamps*, l'Or et les réglemens internationaux pendant la guerre.

Het artikel van den heer Tchernoff bevat mededeelingen aangaande de in Frankrijk getroffen maatregelen tegen den kettighandel en verwante verschijnselen.

Op de verlenging van het octrooi der Banque de France, waarover het Maart-nummer een ongeteekende beschouwing bevat ontleend aan de „Agence économique et financière” en waarover Yves Guyot schrijft in het April-nummer, zal vermoedelijk in dit blad nog worden teruggekomen.

Political Science quarterly. — New York, Maart 1918.

E. R. A. Seligman, The War Revenue Act; *E. Krehbiel*, The European Commission of the Danube; *O. Tead*, The British Reconstruction Programs; *R. L. Schuyler*, The Abolition of British Imperial Preference, 1846—1860.

Het uitvoerig artikel van prof. Seligman Columbia

Univ. bevat een belangrijk overzicht van de in verschillend opzicht merkwaardige Amerikaanse oorlogsbelastingen. De schrijver, die op belastinggebied een internationalen naam heeft, laat niet na te wijzen op de zwakke kanten, die het stelsel zijns inziens aankleven.

De heer Tead geeft aan de hand van het den lezer bekende Whitley-rapport een overzicht van verschillende in Engeland geopperde plannen, om na den oorlog in de eerste plaats de verhouding werkgever-werknemer op andere basis te plaatsen.

The American Economic Review. — Princeton, N.J., Maart 1918.

C. C. Plehn, The state market commission of California; *H. R. Tosdal*, Price maintenance; *N. R. Whitney*, The overdraft evil as illustrated by conditions in Iowa banks; *W. M. Duffus*, Government control of the wheat trade in the U. S.; *S. N. Patten*, Mandeville in the twentieth century.

Als bijlage van dit nummer is verschenen: „Papers and proceedings of the thirtieth Annual Meeting of the American Economic Association”.

Op deze vergadering heeft na een inleiding van prof. T. S. Adams, Yale Univ., een belangrijke bespreking plaats gevonden omtrent het wezen van oorlogswinstbelastingen en het standpunt, waarvan de wetgever bij de regeling moet uitgaan. Prof. Seligmann geeft ook bij deze discussie van een veel kritischer inzicht blijkt dan de inleider.

The Journal of Political Economy. — Chicago, Maart 1918.

W. H. Hamilton, The place of value theory in economics; *I. M. Rubinow*, The waiting period in American Compensation Acts; *Ch. Reitell*, Mechanical evolution and changing labor types; *P. D. Converse*, The Problem of the Transcontinental Rate Structure.

Zeitschrift für Sozialwissenschaft. — Leipzig, 15 April 1918.

L. Pohle, Die Ursachen des neuerlichen Vordringens des öffentlichen Betriebs; *W. Hasbach*, Die parlamentarische Kabinettsregierung ausserhalb Englands I; *A. Voigt*, Probleme der Zinstheorie II; *F. Schmid*, Das Deutsche Kriegswirtschaftsmuseum und seine Bedeutung für die Wirtschaftswissenschaft.

Journal of the Institute of Bankers. — Londen, April 1918.

Sir John Paget, The Gilbert Lectures 1918, II.

Bank-Archiv. — Berlijn, 15 April 1918.

Prof. Dr. M. Fleischmann, Friede im Osten, II; *Dr. A. Curti*, Italiens Massnahmen gegen deutsche Vermögensinteressen.

In de Meiaflevering van de Vragen van den Dag treffen wij een artikel aan van *Mr. W. M. Westerman*, De Strijd tusschen het Groot- en Kleinbedrijf in het Bankwezen.

De Indische Gids. — Amsterdam, 1 Mei 1918, o. m.:

E. A. A. van Heekeren, Nederland en Japan; *E. M. Clarke*, Bereiding van kleurstoffen; *Dr. J. De Hullu*, Siberg over Daendels.

De Indische Mercur. — Amsterdam, 3 Mei 1918, o. m.:

J. Alberts, Oorlogscrisis in Centraal Amerika en een voorgelagen redmiddel.

De centraal-amerikaansche koffielanden kunnen hun artikel met meer aan den hoofdconsument — Centraal-Europa — kwijt en de V. S. heeft er voorloopig meer dan genoeg van. Het grootste deel van den 1917/18 oogst zal ter plaatse blijven, weinig transacties zijn afgesloten; reeds nu is de verkoopprijs nauwelijks voldoende de productiekosten te dekken, de vooruitzichten zijn n.s.z. donker. Ware het hoofdproduct niet te vervangen? Genoemd wordt vee, de bron van rijkdom van Mexico tot Patagonië, waarvoor de vraag zekerder is en dat ook onder abnormale omstandigheden eenige rente afwerpt. Ook voor Suriname, als laag tropisch land, met uitgestrekte goedkope landerijen, niet te droog klimaat en schaarsche bevolking, verdient, volgens inzien van den te Guatemala verblijvenden schrijver, het denkbeeld aanbeveling. Later kan bevroren of geconserveerd vleesch naar Europa geëxporteerd.

Swens k Export. — Stockholm, Maart en April 1918, o.m. in:

No. 5: *Knut Wicksell*, Rubelkursen och den svenska exporten på Ryssland; *Gustav. Cassel*, Kostnadsberäkningar vid fallande penningvärde; *S. P.*, Kontrollen över exportvaror; *Rysk affärsman*, Den finansiella och ekonomiska krisen i Ryssland. No. 6: *Gustav. Cassel e.a.*, Rysk valutapolitik. No. 7: *N. F. Olsson*, Möjligheterna för ett varuutbyte mellan Sverige och Sibirien genom Norra Ishavet; *Poul. Drachman*, Tysk kartell- och syndikatpolitik (VII). No. 8: *Herman Wirde*, Exportteknik; *J. Vestberg*, Danskt näringsliv.

REGERINGSMAATREGELEN OP HANDELSGEBIED.

Levensmiddelen voor schippers.
Aangezien blijkt, dat schippers nog steeds moeilijkheden ondervinden bij het betrekken van regeringsartikelen, heeft de Minister bij circulaire aan de gemeentebesturen medegedeeld, dat winkeliers verplicht zijn voor de levering van distributie-artikelen schippers op gelijken voet te behandelen als hun vaste cliënteel.

Verbouw van gewassen. Niet alleen gemeentebesturen, maar ook afzonderlijke personen of combinaties van personen, die aardappelen, peulvruchten en groenten verbouwen op gronden, welke tot dusver nog niet voor de teelt van voedingsgewassen in gebruik zijn, met inbegrip van grasland, kunnen in het bezit van een zoodanig deel van den oogst worden gelaten, als noodig is om het regeringsrantsoen der verbouwde producten aan te vullen tot een nader vast te stellen normaal-rantsoen.

Tarwewaterbrood. Met ingang van 13 dezer is de maximumprijs van tarwewaterbrood (gebakken van regeringsbloem) vastgesteld op 36 ct. per K.G., 14½ ct. per 400 of 7½ ct. per 200 gram.

Aardappelen. De aandacht van belanghebbenden wordt er op gevestigd, dat de thans geldende maximumprijzen voor aardappelen niet alleen betrekking hebben op de aardappelen van den oogst 1917, maar dat daarop ook vallen de aardappelen van den nieuwen oogst, die thans in den handel gebracht worden. Verboden is het vervoer van alle *vroege aardappelen* oogst 1918.

Geitenvleesch. Voor geitenvleesch is een maximum-kleinhandelsprijs vastgesteld van f 0,80 per K.G. in het been en f 1 uitgebeend.

Bokken en geiten. Verboden is de aflevering en het vervoer van bokken en geiten.

Tamme konijnen. Verboden is de aflevering en het vervoer van tamme konijnen.

Slaolie. Maximumprijzen zijn vastgesteld voor slaolie in groot-, tusschen- en kleinhandel.

Zeepe en zeepoeder. Onder intrekking van zijne beschikking van 28 Februari j.l. heeft de Minister van Landbouw nieuwe maximumprijzen vastgesteld voor zeepoeder. Eveneens zijn, met ingang van 15 dezer, maximumprijzen bepaald voor harde zeep in groot-, tusschen- en kleinhandel.

Hardsteen. Behoudens uitzonderingen is verboden de aflevering en het vervoer van hardsteen (zoogenaamde blauwe steen), bewerkt of onbewerkt.

Benzine. Bepaald is, dat het verbod tot vervoer van benzine slechts van toepassing is op hoeveelheden van meer dan 10 liter.

Zilver. Als maximumprijs voor zilver in elken vorm is vastgesteld f 109,75 per K.G. fijne (kosten van verwerking tot plaat, draad, enz. niet inbegrepen).

Cacao. De verwerking van cacao en van cacao afkomstige halffabrikaten dreigde zich steeds meer te gaan ontwikkelen in een richting van luxe-producten. De minister heeft oorspronkelijk een verbod uitgevaardigd om cacao te verwerken tot chocolade, bonbons, enz. en om aan fabrikanten van laatstgenoemde artikelen cacao af te leveren; dit verbod is weder inge-

trokken en in afwachting eener definitieve regeling is het thans verboden: cacao's anders te verwerken dan tot cacao-poeder en cacao-poeder te verwerken tot chocolade, of op welke wijze ook. Daarnaast is het aan fabrikanten verboden af te leveren op welke wijze ook verwerkte cacao of andere cacao-houdende grondstoffen, geschikt om daarvan chocolade e.d. te vervaardigen. Van de fabrikanten is voorts opgave gevorderd van de voorraden onverwerkte cacao.

Genees- en verbandmiddelen. Door den Minister van Landbouw is vastgesteld een distributieregeling voor geneesmiddelen, verbandmiddelen en voorwerpen voor geneeskundig gebruik, waarbij tevens is opgericht een Rijks-Distributiekantoor, voor genoemde artikelen. (R. D. G.) Verkoop en/of aflevering van onder deze regeling vallende stoffen en voorwerpen ten verbruik mag alleen geschieden door apothekers, apotheekhoudende geneeskundigen, ziekeninrichtingen en veeartsen en hen, die als kleinhandelaar zijn ingeschreven (groep A.) De handel in of aflevering van onder de regeling vallende artikelen aan wederverkopers is alleen geoorloofd aan ingeschreven groothandelaren (groep B.).

Gasbesparing. De kolenpositie van ons land is op het oogenblik zoo, dat de gasfabrieken nog 20 pCt. op haar verbruik moeten besparen. Dit is mogelijk door beperking van verlichting en regeling van den druk. Aan de industrie mag niet meer dan 30 pCt. van haar normaal verbruik worden geleverd. Aangezien het rantsoen laatstelijk werd vastgesteld voor zes maanden (1 April-1 October), mogen voor de eerstvolgende 5 maanden slechts 80 pCt. van $\frac{2}{3}$ van dit rantsoen worden verwerkt. Van het overblijvende rantsoen ontvangen de gasfabrieken 70 pCt. in gas- en vetkolen en 30 pCt. in bruinkolen.

Verbod van nachтваart. Aangezien de thans nog beschikbare hoeveelheid petroleum het noodzakelijk maakt de uiterste zuinigheid in acht te nemen, is met ingang van 20 April j.l. verboden de scheepvaart op openbare wateren bij nacht.

Vlasstroom. Verboden is het vervoer van vlasstroom, al dan niet ontdaan van de zaadbollen.

MAANDCIJFERS.

PRODUCTIE DER KOLENMIJNEN. *)

(Ontleend aan „Maandschrift Centraal Bureau Statistiek”)

Naam van de Mijn	Februari		Maart	
	1918	1917	1918	1917
<i>Staatsmijnen.</i>				
„Wilhelmina”....	46.833	35.550	49.847	43.890
„Emma”.....	49.729	47.799	54.980	54.081
„Hendrik”.....	10.174	—	11.373	—
Totaal....	106.736	83.349	116.200	97.971
<i>Particul. mijnen.</i>				
Domaniale mijn..	38.656	35.112	41.845	40.658
Mijn Laura en Ver- eeniging.....	40.300	33.200	42.900	39.100
Oranje-Nassau mijnen.....	64.425	59.262	70.002	69.558
Mijn Willem So- phie.....	20.000	21.000	22.500	22.500
Totaal....	163.391	148.574	177.247	171.816
Totaal generaal	270.127	231.923	293.447	269.787

*) In tonnen.

Het „Maandschrift” teekent bij de cijfers aan: uit bovenstaande cijfers blijkt, dat in het 1e kwartaal van 1918 geproduceerd werd 849.397 ton. Laat men de productie der staatsmijn „Hendrik” buiten beschouwing, dan werd dit kwartaal 77.723½ ton méér geproduceerd dan in het overeenkomstige van het vorige jaar. In Maart was de productie het grootst.

STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN.

N.B. *** beteekent: Cijfers nog niet ontvangen.

GELDKOERSEN.

BANKDISCONTO'S.

	11 Mei 1918	20 Juli 1914
Ned. Bank	{ Disc. Wissels. 4 1/2 sedert 1 Juli '15 Bel. Binn. Eff. 4 1/2 " 1 " '15 Vrsch. in R.C. 5 1/2 " 19 Aug. '14	3 1/2 sedert 23 Mrt. '14 4 " 23 " '14 5 " 23 " '14
Bank van Engeland	5 " 5 Apr. '17	3 " 29 Jan. '14
Duitsche Rijksbank	5 " 23 Dec. '14	4 " 5 Febr. '14
Bank van Frankrijk	5 " 21 Aug. '14	3 1/2 " 29 Jan. '14
Oostenr. Hong. Bk.	5 " 12 Apr. '15	4 " 12 Mrt. '14
Russische Staatsbk.	6 " 27 Juli '14	5 " 1 Apr. '14
Nat. Bank v. Denem.	5 " 9 " '15	5 " 6 Febr. '14
Zweedsche Rijksbk.	7 " 20 Mrt. '18	4 1/2 " 6 " '14
Zwitsersche Nat. Bk.	4 1/2 " 31 Dec. '14	3 1/2 " 19 " '14
Bank van Italië ..	5 " 10 Jan. '18	5 " 9 Mei '14
Feder. Res. Bk. N.Y.	3 1/2 - 4 1/2	—
Javasche Bank....	3 1/2 " 1 Aug. '09	3 1/2 " 1 Aug. '09

OPEN MARKT.

Data	Amsterdam		Londen Part. disconto	Berlijn Part. disconto	Parijs Part. disc.	N. York Call- money
	Part. disconto	Prolon- gatie				
11 Mei '18	3-1/4	3 1/2 1)	3 17/32	4-5/8	—	3-1/2 1)
6-11 " '18	3-1/4	3 1/2	3 17/32	4-5/8	—	3-6
29 A.-4 M. '18	3 1/2 - 4 1/4	3 1/2 - 5 1/2	3 9/16	4-5/8	—	3 1/2 - 6
22-27 Ap. '18	2 5/8 - 4	3-6	3 9/16	4-5/8	—	2 1/2 - 6
7-12 Mei '17	2-1/4	2 1/4 - 1/2	4 3/4	4-5/8	—	1 3/4 - 3 1/2
8-13 Mei '16	2-3	3 3/4 - 4 1/2	4 19/32	4-5/8	—	1 3/4 - 2 1/2
20-24 Jul. '14	3 1/8 - 3 1/16	2 1/4 - 3/4	2 1/4 - 0 1/4	2 1/8 - 1/2	2 3/4	1 3/4 - 2 1/2

1) Noteering van 10 Mei.

WISSELKOERSEN.

WISSELMARKT.

De stemming was weder zeer flauw en de omzetten waren gering. Alleen in Marken vinden regelmatig zaken plaats, in de overige wissels is dikwijls niets te doen. De koersen zijn dan ook herhaaldelijk nominaal en eenigszins geforceerd aanbod veroorzaakt een belangrijke daling. Londen liep terug van 9.86 tot 9.71. Parijs en New-York iets minder in reactie, 36.25—35.82 1/2 en 206 1/2—204. Berlijn en Weenen eveneens aangeboden met eenig herstel in het midden der week op niet bevestigde geruchten van een kabinetserisis in Engeland. Zwitserland en Spanje blijven vrijwel onveranderd. Skandinavië zet de dalende richting voort. Buenos Aires belangrijk vaster.

KOERSEN IN NEDERLAND.

Data	Londen *)	Parijs *)	Berlijn *)	Weenen *)	St. Pe- ters- burg 1)	New York 1)
6 Mei 1918 ..	9.81	36.15	40.—	25.45	—	2.06
7 " 1918 ..	9.71 1/2	35.87 1/2	39.60	25.—	—	2.04 *
8 " 1918 ..	9.73 1/2	35.85	39.85	25.15	—	2.04 1/4
9 " 1918 ..	—	—	—	—	—	—
10 " 1918 ..	9.72	35.85	39.80	25.—	—	2.03 7/8
11 " 1918 ..	9.71 1/2	35.85	39.80	24.95	—	2.03 3/4
Laagste d. w. 1)	9.69	35.70	39.40	24.75	—	2.03 1/2
Hoogste " " 1)	9.86	36.40	40.30	25.70	—	2.06 3/4
4 Mei 1918 ..	9.86 1/2	36.37 1/2	40.30	25.67 1/2	—	2.06 3/4
27 April 1918 ..	9.95 1/2	36.75	41.—	26.15	—	2.09
Muntpariteit ..	12.10 3/4	48.—	59.26	50.41	1.28	2.48 3/4

*) Noteering te Amsterdam. 1) Particuliere opgave.

Data	Stock- holm *)	Kopen- hagen *)	Chris- tiantia 1)	Zwitser- land *)	Spanje 1)	Batavia 1) telegrafisch
6 Mei 1918	69.60	64.40	64.50	49.50	57.50	99 3/4 - 100 1/2
7 " 1918	69.—	63.80	63.80	49.40	58.—	99 3/4 - 100 1/2
8 " 1918	69.—	64.—	64.—	49.52 1/2	57.50	99 3/4 - 100 1/2
9 " 1918	—	—	—	—	—	—
10 " 1918	69.10	63.85	63.85	49.35	57.50	99 3/4 - 100 1/2
11 " 1918	69.05	63.90	64.—	49.40	58.—	99 3/4 - 100 1/2
L'ste d. w. 1)	68.70	63.60	63.70	49.10	56.50	99 3/4
H'ste " " 1)	69.80	64.60	64.70	49.60	58.50	100 1/2
4 Mei 1918	69.75	64.60	64.75	49.57 1/2	58.—	99 3/4 - 100 1/2
27 Apr. 1918	70.75	65.40	66.15	49.55	57.25	99 3/4 - 100 1/2
Muntpariteit	66.67	66.67	66.67	48.—	48.—	100

*) Noteering te Amsterdam. 1) Particuliere opgave

KOERSEN TE NEW YORK.

Data	Cable Londen (in \$ per £)	Zicht Parijs (in frs. p. \$)	Zicht Berlijn (in cents p. 4 Rm.)	Zicht Amsterd. (in cents per gld.)
11 Mei 1918	4.76.45	5.71 3/8	nom.	48 1/8
Laagste d. week..	4.76.45	5.71 1/4	—	48
Hoogste " " ..	4.76.45	5.72	—	48 1/2
4 Mei 1918	4.76.45	5.71 3/8	nom.	48
27 April 1918	4.76.45	5.71 3/4	nom.	47 1/2
Muntpariteit....	4.86.67	5.18 1/4	95 1/4	40 3/16

KOERSEN VAN DE VOLGENDE PLAATSEN OP LONDEN.

Plaatsen en Londen	Noteerings- eenheden	2 April 1918	5 April 1918	Tijdsperk 6 April - 7 Mei 1918		7 Mei 1918
				Laagste	Hoogste	
Alexandrië ..	Piast. p. £	97 7/16	97 7/16	97 7/16	97 7/16	97 7/16
B. Aires	d.p.gd.pes.	51	50 3/4	50	52	50 3/4
Calcutta	sh/d.p.rup.	1/5 1/2	1/5 1/2	1/5	1/6 1/16	1/6 1/2
Hongkong ..	id. p. \$	3/0 7/8	3/0 3/4	3/0 1/2	3/1 3/8	3/1 3/8
Lissabon	d.p.escudo	28 1/4	28 3/8	28	29 3/4	29 3/8
Madrid	Peset. p. £	18.52	18.28	15.95	18.38	17.13
Montevideo..	d.p.peso	63	63 1/2	63	65 3/4	65
Montreal ...	\$ per £	4.83 3/4	4.84 3/4	4.82 1/4	4.86 1/2	4.82 1/2
Petrograd ..	R. p. £ 10	nom.	nom.	nom.	nom.	nom.
R.d.Janeiro 1)	d.p.milr.	13 1/2	13 3/16	13 1/2	13 3/8	13 1/2
Rome	Lires p. £	41.78	41.90	41.92	42.93	42.76
Shanghai ..	sh/d.p.tael	4/4 3/4	4/4	4/3 1/2	4/5 3/4	4/5 3/4
Singapore ..	id. p. \$	2/3 3/4	2/3 3/4	2/3 1/2	2/4 3/8	2/4 3/8
Valparaiso 1)	d.p.pap.p.	15 7/16	15 13/32	15 13/32	16 13/32	16 13/32
Yokohama ..	sh/d.p.yen	2/2 1/16	2/2 1/16	2/1 15/16	2/2 3/8	2/2 7/8

1) Noteeringen op 90 dagen.

Goud en Zilver.

Sedert 29 Juli 1916 worden de dagelijksche ontvangsten en onttrekkingen van goud door de Bank van Engeland tijdelijk niet bekend gemaakt.

NOTEERING VAN ZILVER.

Noteering te Londen.		te New York	
11 Mei 1918.....	49 1/8		99 1/2
4 " 1918.....	49 1/8		99 1/2
27 April 1918.....	49 1/8		99 1/8
20 " 1918.....	48 1/4		97 3/4
13 " 1918.....	46 1/4		93 3/8
6 " 1918.....	45 3/8		91 3/8
12 Mei 1917.....	38		74 7/8
13 Mei 1916.....	36 10/16		77 1/8
20 Juli 1914.....	24 15/16		54 1/4

NEDERLANDSCHE BANK.

Verkorte Balans op 11 Mei 1918.

Activa.

Binnenl. Wissels, Prom., enz. in disc.	H.-bk. f 38.579.191,59 ^{1/2} B.-bk. „ 1.701.509,66 Ag.sch. „ 18.113.897,49 ^{1/2}	f 58.394.598,75
Papier o. h. Buitenl. in disconto	—	—
Idem eigen portef. f	8.085.016,—	—
Af: Verkocht maar voor de bk. nog niet afgel.	—	8.085.016,—
Beleeningen incl. vrsch. in rek.-crt. op onderp.	H.-bk. f 87.643.185,10 ^{1/2} B.-bk. „ 11.284.431,57 Ag.sch. „ 51.558.802,37 ^{1/2}	f 150.486.419,05
Op Effecten	f 148.095.919,05	—
Op Goederen en Spec.	2.390.500,—	150.486.419,05
Voorschotten a. h. Rijk	—	—
Munt en Muntmateriaal	—	—
Munt, Goud	f 84.956.570,—	—
Muntmat., Goud	„ 636.814.146,16 ^{1/2}	—
	f 721.770.716,16 ^{1/2}	—
Munt, Zilver, enz.	„ 7.493.157,53	—
Muntmat., Zilver	„ —	729.263.873,69 ^{1/2}
Effecten	—	—
Bel. v. h. Res.fonds.	f 5.220.093,82	—
id. van ^{1/5} v. h. kapit.	„ 3.990.268,30 ^{1/2}	9.210.362,12 ^{1/2}
Geb. en Meub. der Bank	„ 1.465.000,—	—
Diverse rekeningen	„ 91.011.565,45	—
	f 1.047.916.835,07	—

Passiva.

Kapitaal	f 20.000.000,—
Reservefonds	„ 5.234.534,18 ^{1/2}
Bankbiljetten in omloop	„ 952.424.560,—
Bankassigtiën in omloop	„ 2.350.950,96 ^{1/2}
Rekening-Courant saldo's:	—
Van het Rijk	f 6.059.345,09
Van anderen	„ 52.246.097,37
	„ 58.305.442,46
Diverse rekeningen	„ 9.601.347,46
	f 1.047.916.835,07
Beschikbaar metaalsaldo	f 525.715.176,—
Op de basis van ^{2/5} metaaldekking	„ 323.098.985,31
Minder bedragen aan bankbiljetten in omloop dan waartoe de Bank gerechtigd is	„ 2.628.575.880,—
Verschillen met den vorigen weekstand:	—
	Meer Minder
Disconto's	3.476.332,59 ^{1/2}
Buitenlandsche wissels	204.800,—
Beleeningen	20.106.314,22
Goud	61.883,60
Zilver	161.974,72
Bankbiljetten	19.561.075,—
Part. Rek.-Crt. saldo's	1.875.448,50

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Goud	Zilver	Bankbiljetten	Andere opsch. schulden
11 Mei 1918	721.771	7.493	952.425	60.656
4 „ 1918	721.833	7.331	971.986	64.449
27 April 1918	725.771	7.274	936.472	71.764
20 „ 1918	729.446	7.158	895.117	75.776
13 „ 1918	730.152	7.135	894.911	75.711
6 „ 1918	721.397	7.154	893.899	64.320
30 Maart 1918	722.184	7.285	889.692	59.943
23 „ 1918	723.051	7.337	864.373	66.509
16 „ 1918	723.807	7.323	858.394	58.834
9 „ 1918	722.096	7.225	859.317	65.835
2 „ 1918	723.746	7.240	870.334	71.288
23 Febr. 1918	714.679	7.295	845.856	83.485
16 „ 1918	716.341	7.275	854.035	90.845
12 Mei 1917	595.635	7.022	767.982	42.903
13 Mei 1916	535.804	1.925	644.037	46.453
25 Juli 1914	162.114	8.228	310.437	6.198

Data	Disconto's		Beleeningen	Beschikbaar Metaalsaldo	Dekings-percentage
	Totaal	Hieraan Schatkist-promessen rechtstreeks			
11 Mei 1918	58.395	18.000	150.486	525.715	72
4 „ 1918	61.871	18.000	170.593	520.938	70
27 Apr. 1918	46.520	18.000	153.925	530.839	73
20 „ 1918	36.547	18.000	115.576	541.717	76
13 „ 1918	36.597	—	111.694	542.401	76
6 „ 1918	29.243	10.000	115.118	536.216	76
30 Mrt. 1918	19.165	—	115.737	538.809	77
23 „ 1918	20.822	—	108.980	543.478	78
16 „ 1918	21.714	—	103.580	546.945	80
9 „ 1918	24.064	—	111.170	543.537	79
2 „ 1918	26.363	—	124.022	541.907	78
23 Febr. 1918	30.574	—	116.030	535.386	78
16 „ 1918	24.090	—	139.462	533.877	77
12 Mei 1917	71.345	55.000	88.760	439.551	74
13 Mei 1916	30.859	8.000	73.817	398.116	77
25 Juli 1914	64.947	14.300	61.686	43.521 ¹⁾	54

¹⁾ Op de basis van ^{2/5} metaaldekking.

Uit de bekendmaking van den Minister van Financiën blijkt, dat uitstonden op:

	11 Mei 1918	4 Mei 1918
Aan schatkistpromessen.. waarvan rechtstreeks bij de Ned. Bank geplaatst	f 112.880.000,—	f 112.880.000,—
Aan schatkistbiljetten ..	„ 18.000.000,—	„ 18.000.000,—
Aan zilverbons ..	„ 49.492.000,—	„ 49.567.000,—
	„ 32.495.522,—	„ 30.770.741,—

JAVASCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Naast de per mail ontvangen gegevens worden de telegrafisch bekend geworden totaalcijfers der obligo's en uitzettingen en het beschikbaar metaalsaldo van latere data opgenomen.

Data	Goud	Zilver	Bankbiljetten	Andere opsch. schulden
4 Mei 1918	***	***	251.400	—
27 April 1918	***	***	249.100	—
19 Jan. 1918	86.439	19.270	171.743	60.908
12 „ 1918	86.745	18.877	160.249	64.522
5 „ 1918	86.761	18.831	171.511	65.236
29 Dec. 1917	86.824	18.548	168.026	66.280
5 Mei 1917	74.370	23.410	157.217	34.303
6 Mei 1916	42.256	32.792	145.569	27.858
25 Juli 1914	22.057	31.907	110.172	12.634

Data	Disconto's	Wissels, buiten N.-Ind. betaalbaar	Beleeningen	Diverse rekeningen ¹⁾	Beschikbaar metaalsaldo	Dekings-percentage
4 Mei 1918	124.900	—	—	***	61.400	***
27 Apr. 1918	129.200	—	—	***	59.600	***
19 Jan. 1918	7.850	33.667	67.343	24.469	59.179	45
12 „ 1918	7.633	33.891	69.204	23.877	58.867	45
5 „ 1918	7.851	33.332	71.996	24.459	58.243	44
29 Dec. 1917	7.523	33.789	70.762	23.028	58.511	45
5 Mei 1917	6.621	36.256	48.924	9.310	57.991	51
6 Mei 1916	6.298	28.322	48.954	19.178	40.961	43
25 Juli 1914	7.259	6.395	47.934	2.228	4.842 ²⁾	44

¹⁾ Sluitpost der activa. ²⁾ Op de basis van ^{2/5} metaaldekking.

SURINAAMSCH BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Metaal	Circulatie	Andere opsch. schulden	Disconto's	Div. rekeningen ¹⁾
9 Febr. 1918	609	1.250	923	1.094	505
2 „ 1918	616	1.192	1.013	1.089	475
26 Jan. 1918	631	1.157	1.043	1.099	429
19 „ 1918	630	1.185	1.038	1.106	432
10 Febr. 1917	714	1.104	986	958	449
12 Febr. 1916	886	922	1.021	924	663
25 Juli 1914	645	1.100	560	735	396

¹⁾ Sluitpost der activa.

BUITENLANDSCHE BANKSTATEN.

Aan het eind van ieder kwartaal wordt een overzicht gegeven van enkele niet wekelijks opgenomen bankstaten.

BANK VAN ENGELAND.

Voornaamste posten, onder bijvoeging der Currency Notes, in duizenden p. st.

Data	Metaal	Circulatie	Currency Notes.		
			Bedrag	Goudd.	Gov. Sec.
8 Mei 1918	61.366	49.683	***	***	***
1 „ 1918	61.361	49.439	238.058	28.500	213.836
24 April 1918	61.006	48.409	235.191	28.500	210.836
17 „ 1918	60.997	47.885	233.080	28.500	208.808
9 Mei 1917	55.020	38.724	154.696	28.500	123.279
10 Mei 1916	59.363	34.426	116.562	28.500	83.677
22 Juli 1914	40.164	29.317

Data	Gov. Sec.	Other Sec.	Public Depos.	Other Depos.	Reserve	Dekings-percentage 1)
8 Mei '18	55.872	97.410	37.573	128.130	30.133	18,18
1 „ '18	56.460	102.862	34.373	137.652	30.372	17,65
24 Apr. '18	56.724	104.843	34.831	140.154	31.047	17,74
17 „ '18	58.313	105.951	39.952	138.232	31.562	17,17
9 Mei '17	45.049	111.480	54.173	119.376	34.745	20,02
10 Mei '16	33.187	79.410	54.834	83.442	43.387	31 ³ / ₈
22 Juli '14	11.005	33.633	13.735	42.185	29.297	52 ³ / ₈

1) Verhouding tusschen Reserve en Deposits.

DUITSCHER RIJKS BANK.

Voornaamste posten, onder bijvoeging der Darlehens-kassenscheine, in duizenden Mark.

Data	Metaal	Daarvan Goud	Kassenscheine	Circulatie	Dekings-percentage 1)
7 Mei 1918	2.464.955	2.345.192	1.550.545	11.802.332	34
30 April 1918	2.464.796	2.344.999	1.543.195	11.820.793	34
23 „ 1918	2.464.725	2.344.806	1.472.703	11.564.031	34
15 „ 1918	2.528.188	2.408.777	1.468.466	11.727.198	34
7 Mei 1917	2.550.502	2.532.916	469.176	8.303.592	36
6 Mei 1916	2.502.188	2.462.507	878.295	6.642.205	51
23 Juli 1914	1.691.398	1.356.857	65.479	1.890.895	93

1) Dekking der circulatie door metaal en Kassenscheine.

Data	Wissels	Rek. Crt.	Darlehenskassenscheine	
			Totaal uitgegeven	In kas bij de Reichsbank
7 Mei 1918	13.577.588	6.857.044	8.613.400	1.536.800
30 April 1918	13.887.788	7.055.105	8.587.300	1.529.700
23 „ 1918	12.698.699	6.298.883	8.289.800	1.457.700
15 „ 1918	13.964.814	7.375.418	8.390.600	1.455.200
7 Mei 1917	8.710.561	3.952.098	4.512.100	454.500
6 Mei 1916	5.051.916	1.642.134	2.099.200	839.700
23 Juli 1914	750.892	943.964

RUSSISCHE STAATSBANK.

Sedert 5 November 1917 is geen bankstaat verschenen.

BANK VAN FRANKRIJK.

Voornaamste posten in duizenden francs.

Data	Goud	Waarvan in het Buitenland	Zilver	Te goed in het Buitenland	Buit.gew. voorsch. a/d. Staat
9 Mei '18	5.380.407	2.037.108	255.825	***	16.150.000
2 „ '18	5.379.657	2.037.108	256.116	1.303.893	15.950.000
25 Apr. '18	5.378.863	2.037.108	256.071	1.286.682	15.650.000
18 „ '18	5.377.742	2.037.108	253.576	1.231.401	15.350.000
10 Mei '17	5.258.602	1.948.706	257.074	761.170	10.100.000
11 Mei '16	4.715.060	—	358.623	780.680	7.400.000
23 Juli '14	4.104.390	—	639.620	—	—

Data als boven.	Wissels	Uitge- stelde Wissels	Bele- ning	Bankbil- jetten	Rek. Crt. Parti- culieren.	Rek. Crt. Staat
	1.177.399	1.091.821	999.006	27.011.836	3.052.300	46.969
1.316.081	1.095.412	1.004.032	26.733.186	3.135.363	40.165	
1.397.329	1.097.244	1.043.782	26.395.251	3.313.253	55.764	
1.441.244	1.099.553	1.101.999	26.231.771	3.213.506	41.975	
545.625	1.240.905	1.139.976	19.275.171	2.518.154	31.756	
394.834	1.552.720	1.222.263	15.432.465	1.980.221	48.463	
1.541.080	—	769.400	5.911.910	942.570	400.590	

SOCIÉTÉ GÉNÉRALE DE BELGIQUE. 1)

Voornaamste posten in duizenden francs.

Data	Metaal incl. buitenl. saldi	Bele- ven van buitenl. vorder.	Bele- ven van d. provinc.	Binn- wissels en bele- ven.	Circu- latte	Rek. Crt. saldi
8 Mei '18	808.733	98.808	480.000	122.005	1.266.338	232.480
2 „ '18	805.970	98.776	480.000	125.395	1.265.172	234.550
25 April '18	805.086	98.503	480.000	128.349	1.266.533	235.024
18 „ '18	806.161	98.446	480.000	130.285	1.227.362	233.173
11 Mei '17	380.244	87.057	480.000	76.497	916.205	97.891
11 Mei '16	246.170	62.814	480.000	62.023	690.277	156.200

1) Sedert einde 1914 met de functie van circulatiebank belast.

VEREENIGDE STATEN VAN NOORD-AMERIKA.

FEDERAL RESERVE BANKS.

Voornaamste posten in duizenden dollars.

Data	Goud	Waarvan voor dekking F. R. Notes	Waar- van in het bul- tenland	Zilver etc.	F.R. Notes in circu- latte
1 Febr. '18	1.717.022	801.139	52.500	58.435	1.236.101
25 Jan. '18	1.726.507	813.785	52.500	56.252	1.234.934
18 „ '18	1.729.470	816.437	52.500	54.837	1.238.797
11 „ '18	1.696.830	803.969	52.500	51.201	1.242.199
2 Febr. '17	795.834	275.909	—	12.185	260.030

Data	Wissels	Totaal Deposito's	Waar- van Kapitaal	Algem. Dek- kings- per- centage 1)	Percent. Goud- dekking circu- latte
1 Febr. '18	896.583	1.854.486	72.621	—	—
25 Jan. '18	901.574	1.849.086	72.439	61,5	65,9
18 „ '18	861.292	1.913.899	71.938	61,0	65,9
11 „ '18	829.375	1.779.726	71.603	61,8	64,7
2 Febr. '17	107.819	814.443	55.725	—	—

1) Verhouding tusschen: den totalen goudvoorraad, zilver etc., en de opeischbare schulden: F. R. Notes en netto deposito's met inbegrip van het kapitaal.

PARTICULIERE BANKEN AANGESLOTEN BIJ HET FED. RES. STELSEL.

Voornaamste posten in duizenden dollars.

Data	Aantal banken	Totaal uitgezette gelden en beleggingen	Reserve bij de F. R. banks	Totaal deposito's	Waarvan time deposits
25 Jan. '18	671	11.527.048	1.199.201	10.777.154	1.399.748
18 „ '18	662	11.425.833	1.147.274	10.618.473	1.361.800
11 „ '18	659	11.297.581	1.202.389	10.853.548	1.348.698
4 „ '18	640	11.235.168	1.193.952	10.697.106	1.460.927
28 Dec. '17	630	10.853.941	1.161.823	10.383.805	1.321.944

EFFECTENBEURZEN.

Amsterdam, 13 Mei 1918.

De gebeurtenissen op de oorlogsterreinen oefenden in de achter ons liggende berichtperiode slechts zeer geringen invloed op het koerspeil der internationale beurzen uit. In het Westen schijnt het offensief vrijwel tot stilstand te zijn gekomen, waardoor het dan ook te verklaren is, dat op de beurzen in de landen der Entente een veel optimistischer stemming den boventoon heeft gehad. Van uit Londen en Parijs bereiken ons slechts uiterst sporadisch, enkele betrouwbare berichten; de meer dan gebrekkige postverbinding, die ons schriftelijke en gedrukte mededeelingen met ongeveer een maand vertraging doet ontvangen, maakt het bij uitstek moeilijk een juist beeld van den zakenomvang en van de tendens op de markten in Engeland en Frankrijk te verkrijgen. Toch is zooveel wel duidelijk geworden, dat de matte en loone houding van de laatste weken plaats heeft gemaakt, voor een meer hoopvolle beschouwing van de toekomst, waardoor ook de lust tot het entameeren van nieuwe zaken eenigszins is aangewakkerd.

Speciaal is dit naar voren gekomen ter beurze van New York. Vanuit de Vereenigde Staten werden wij ook vroeger in hoofdzaak door de telegrafische gemeenschap onderrecht en al zijn de kabelmeldingen, wel wat summier geworden, in principe is de wijze van publicatie toch dezelfde gebleven. Hierdoor zijn wij hier te lande vrijwel au courant van hetgeen aan de overzijde van den Oceaan invloed op de fondsenmarkten kan uitoefenen. In de juist achter ons liggende dagen hebben verschillende factoren hun aandeel bijgedragen tot de meer dan vaste stemming te Wallstreet. In de eerste plaats wel de berichten omtrent den stand der wintertarwe in de Vereenigde Staten. Weliswaar zal vermoedelijk niet de geheele taxatie van President Wilson in dit opzicht worden bereikt, doch waar deze buitensporig hoog is geweest, heeft dit feit geen teleurstelling kunnen wekken. Niet alleen, dat door het welslagen der graanoogsten Amerika zelf en de met dit land in den krijg verbonden naties den oorlog krachtiger zullen kunnen voeren en derhalve het door hen gestelde doel binnen een engeren kring van bereikbaarheid komt, ook wordt door de mogelijkheid van een aanmerkelijken export het saldo-tegoed in het buitenland grooter, hetgeen als een zeer aanmerkelijke steun voor de Amerikaansche valuta moet worden beschouwd.

Naast deze gunstige graanrapporten hebben de mededeelingen uit de kringen der industrie een rol van beteekenis gespeeld. Weliswaar is het cijfer der onuitgevoerde orders der United States Steel Corporation per einde April wederom iets geringer geworden, doch ter beurze heeft dit feit niet den minsten indruk gemaakt tegenover de verwachtingen, die men omtrent de toekomst van deze leidende onderneming op staalgebied koestert. De publicaties van den president der maatschappij, den heer Gary, hebben doen zien, dat de fabrieken der Trust bijna op volle capaciteit werken, dat de winsten, ondanks de zeer ingrijpende oorlogsbelastingen; nog steeds geweldig zijn te noemen en dat plannen worden beraamd tot nog verdere uitbreiding van de arbeidssfeer. Zoo zal worden aangevangen met het oprichten van een munitiefabriek, waarvoor de gelden van de regering ontvangen zullen worden. Dit, tezamen met het feit, dat de directie een verlaging van het thans uitgekeerde dividend (zowel gewoon als extra) als onwaarschijnlijk heeft betiteld, zoolang de tegenwoordige staal-prijzen slechts worden gehandhaafd, heeft aanleiding gegeven tot aankopen op zeer groote schaal van de betrokken aandelen, gepaard gaande met een zeer aanmerkelijke koersverheffing. Tot dit laatste heeft bovendien de technische positie der markt bijgedragen. De beurs had een periode van zeer geringen zakenomvang achter den rug, waarin slechts kleine posities waren opgebouwd, zoodat de realisaties wegens winstnemingen weinig in aantal waren, toen de recente koersverbetering zich inzette. Daarenboven liepen er geruchten omtrent het oprichten van een z.g. „pool”, hetgeen weliswaar niet werd bevestigd, doch evenmin werd tegengesproken. Het noemen alleen reeds van dit fascinerende woord, waaraan zoovele reminiscenties van vroegere sensationele koersopdrivingen zijn verbonden, was echter voldoende om een waren „run” op aandelen Steel in het bijzonder te doen ontstaan. Op het oogenblik, waarop wij dit schrijven, is nog geen reactie van beteekenis ingetreden, hoewel van verschillende kanten reeds gewezen werd op de inderdaad zeer hooge oorlogsbelastingen, die in toenemende mate op de nu nog groote winsten zullen gaan drukken. De taxatie van de opbrengst der oorlogswinstbelasting bedraagt in totaal \$ 1.200.000.000 en die van de verhooging der inkomstenbelasting \$ 750.000.000; in deze beide heffingen tezamen dragen de diverse maat-

schappijen thans bij tot een gemiddelde van ongeveer 25 pCt.

Te Berlijn heeft de beurs den terugslag van de zeer geanimeerde tendens der laatste weken ondervonden. De handel is sterk ingekrompen, gepaard gaande met een reactie der koersen van de meeste fondsen, doch speciaal van petroleumwaarden. Op het eerste gezicht moge dit vreemd schijnen, een nadere beschouwing van de vredesvoorwaarden met Roemenië maakt veel duidelijk. Tusschen de producenten (de tegenwoordige petroleumondernemingen) en de verbruikers wordt n.l. een tusschen-organisatie geschoven, of juist gezegd, twee, n.l. één voor de regeling der productie (de pachtmaatschappij) en één voor die van den verkoop. In deze organisaties behoudt de Duitsche regering het zeggingschap, terwijl een zekere „royalty” aan Roemenië wordt uitgekeerd. Directen invloed op productie en prijzen kunnen de petroleumondernemingen derhalve niet uitoefenen, hoewel te voorzien is, dat niettegenstaande deze omstandigheid in de toekomst zeer groote winsten behaald kunnen worden. Alles zal er n.l. op gericht worden, om de Roemeensche productie, die tot nu toe ongeveer 2 miljoen ton bedroeg, zoo krachtig mogelijk op te voeren, waaraan ongetwijfeld de bestaande petroleummaatschappijen haar aandeel zullen kunnen bijdragen. Voor de Duitsche regering zit in de eerste plaats de gedachte hierbij voor, ten opzichte van een zeer voornaam artikel onafhankelijk van haar tegenwoordige tegenstanders te worden; de winsten, die ongetwijfeld uit het Roemeensche monopolie behaald kunnen worden, spelen in dit geval slechts een secundaire rol.

In tegenstelling met Roemeensche petroleumwaarden waren de betrokken staatsfondsen in betere houding. Dit was een gevolg van de bepaling, in het Roemeensche vredesverdrag opgenomen, dat de dienst der buitenlandsche leeningen onmiddellijk na de ratificatie zou worden hervat. In verband hiermede zijn de houders van Roemeensche fondsen reeds uitgenoodigd hun stukken ter afstempeling in te leveren (naar het voorbeeld der Russische papieren), waarvoor de termijn tot den 17den Mei a.s. openstaat.

Ook op ander gebied is voor de belangen der Duitsche crediteuren gewaakt. Zoo heeft de Roemeensche regering op zich genomen de door de Banca Generala Romana uitgegeven bankbiljetten te beschouwen als wettig betaalmiddel, waarmede ongetwijfeld een groot risico voor de houders dezer biljetten uit den weg is geruimd. Voorts heeft de Roemeensche regering zich garant gesteld voor alle schaden, toegebracht aan Duitsch eigendom, hetzij door de gewone militaire operaties, hetzij op last van de speciale Engelsche missie, die ten doel had de petroleumbronnen en raffinaderijen zoo grondig mogelijk te vernietigen. Ter garantie van deze en andere verplichtingen heeft de Roemeensche regering er in toegestemd het zich te Berlijn bevindende tegoed van de Roemeensche Nationale Bank, ten bedrage van ruim Mk. 347.000.000, als waarborg te bestemmen, voorloopig voor den tijd van 5 jaren, doch, indien Roemenië slechts éénmaal in gebreke blijft met de rentebetaling op de buitenlandsche schuld, wordt deze periode tot ten minste 10 jaren verlengd. Andere garanties zullen vermoedelijk volgen; hieromtrent wordt echter nog te Berlijn gediscussieerd.

De voortzetting van den oorlog heeft inmiddels nog een zeer eigenaardig verschijnsel naar voren gebracht, n.l. de moeilijkheid om de enorme winsten, met krijgsleveranties behaald, te verbergen. Steeds grooter wordt het aantal vennootschappen, dat niet meer in staat is, door afschrijvingen of reserveeringen een groot deel der thans verdiende miljoenen voor latere tijden te bewaren. De begeerigheid der aandeelhouders brengt de directies in een voortdurend moeilijker positie; een enkele blik in de verslagen der in den jongsten tijd gehouden algemeene vergaderingen leert dit. De eerst als uitzondering beschouwde gebeurtenis bij de Daimler-maatschappij, waar een oppositionele groep de uitkeering van een hooger dividend dan aanvankelijk voorgesteld, heeft weten door te voeren, heeft school gemaakt. Vooral bij de Rheinische Möbelstoff-weberei Dahl & Hunsche A. G. te Barmen is dit sterk tot uiting gekomen. In de tweede algemeene vergadering heeft de oppositie, onder leiding der bankiersfirma Mösse & Sachs te Berlijn de verhooging van het dividend van 17 pCt. tot niet minder dan 27 pCt. weten te verkrijgen. Dientengevolge moesten verschillende balansposten verhoogd worden, o.a. gebouwen van Mk. 361.622 tot Mk. 369.100, machinerieën en werktuigen van Mk. 113.164 tot Mk. 192.237, goederen en voorraden van Mk. 252.769 tot Mk. 375.000, enz. Dergelijke aanvallen worden hoe langer hoe meer uitgevoerd; bij de machinefabriek Esslingen heeft zich b.v. hetzelfde voorgedaan, hoewel hier de strijd tot nu toe onbeslist is gebleven. Het is de vraag, of dergelijke gebeurtenissen in het belang der betrokken ondernemingen moeten worden beschouwd. Wel is het vrij zeker, dat zij stellig niet met het oog op

geallieerde wereld heerschte omtrent de graanvoorziening. Het is nu maar te hopen, dat geen ongunstig zomerweder de hooggespannen verwachtingen komt teleurstellen. Voor berekeningen omtrent de opbrengst van zomertarwe is het natuurlijk nog te vroeg. Zomertarwe is een zeer wisselvallig gewas, waarover voorspellingen zeer dikwijls verkeerd uitkomen. Ontkend kan echter niet worden, dat de vooruitzichten alom veel beter zijn dan een jaar geleden.

Ook de berichten omtrent den Argentijnschen maïs-oogst werken daartoe mede. In de laatste maanden is nu en dan gevreesd voor een te hoog watergehalte door sterke regens, doch ook daarin schijnt tijdig verbetering te zijn gekomen en eene zeer groote opbrengst wordt verwacht, grooter dan de geringe scheepsruimte zal kunnen vervoeren. Maïsprijzen zijn dan ook in Argentinië in de afgelopen week weinig veranderd.

Voor tarwe is echter de prijsstijging voortgegaan en de val van 1 peso per 100 K.G., die ongeveer vier weken geleden heeft plaats gehad, is nu weder geheel ingehaald. Blijkbaar hebben de inkoopers der geallieerden hunne inkoop uitbreid. Eene aanvulling hunner tarwevoorraden uit Argentinië was dan ook zeer gewenscht. Wel beloven de nieuwe graanoogsten in Europa en Noord-Amerika, veel voor het nieuwe seizoen, doch vóór die beschikbaar zijn, zal nog een tijd van schaarschte moeten worden doorgemaakt en zoolang de enorme hoeveelheid in Australië op verscheping wachtende tarwe wegens gebrek aan scheepsruimte niet ter hulp kan komen, zal men goeddeels op Argentinië zijn aangewezen, waar gelukkig de tarweoogst groot is geweest.

Noord-Amerika doet zijn best, den geallieerden nog van zijn karig overschot te leveren, doch groote verschepingen van den ouden oogst kunnen van daar nauwelijks nog worden verwacht. De Food-Administration heeft reeds eene halveering van het tarweverbruik voorgeschreven en hoopt op die wijze de verschepingen naar Europa nog gaande te houden. In de afgelopen week waren zij grooter dan in geruimen tijd het geval is geweest.

Ter vervanging van tarwe worden gerst, rogge en maïs gebruikt. Vooral maïs valt in den smaak van het publiek. Gerst schijnt minder te hebben voldaan, ofschoon sommige gedeelten van het land berichten, dat gerstbrood gaarne gegeten wordt. De gerstrijzen zijn in Maart zeer sterk gedaald, hetgeen op eene vermindering van het gebruik wijst. Ook de moeilijkheid van het vervoer naar het Oosten, waarbij aan maïs de voorrang werd gegeven, werkte daartoe echter mede. Door het gedwongen gebruik van gerst en rogge ter vervanging van tarwe, waren trouwens de prijzen dier graansoorten gestegen tot ver boven den tarweprijs, waardoor uitbreiding van den verbouw wordt verwacht ten koste der uitbreiding van den uitzaai van zomertarwe. De niet zeer groote voorraad zaaigerst en -rogge stelt echter eene natuurlijke grens aan den uitzaai dier graansoorten.

Nu met de komst der lente de reden van het speciale gebruik der wagons voor vochtige maïs spoedig zal vervallen kunnen groote aanvoeren van haver aan de Amerikaanse markten worden verwacht. De havervoorraad moet nog van zeer grooten omvang zijn. Belangrijke inkoop heeten door de geallieerden te zijn gedaan in de Vereenigde Staten, van haver ter verzending naar de kust zoodra daartoe de gelegenheid bestaat. Voorloopig echter zijn de maïs-aanvoeren nog steeds zeer groot en ook de uitvoer van gedroogde maïs neemt grotere afmetingen aan.

De behoefte aan lijnzaad in de Ver. Staten is nog steeds nijpend. Verschepingen uit Argentinië zijn wel gedurende de eerste maanden van het jaar groot geweest, doch de verkrijgbare scheepsruimte wordt niet meer voor lijnzaad ter beschikking gesteld. Zij is vooral bestemd voor het vervoer van tarwe en wol uit Zuid- naar Noord-Amerika en de olieslagers in de Vereenigde Staten verwachten steeds groter moeilijkheden bij de dekking hunner behoeften, waar ook uit Canada weinig hulp is te verwachten. De zeer hooge prijzen, die te Duluth voor den Mei-termijn tot \$ 4.40 hebben bedragen, zullen waarschijnlijk eenige uitbreiding van den verbouw in Noord-Amerika tengevolge hebben. Daling der lijnzaadprijzen heeft de staking van de verschepingen naar Noord-Amerika in Argentinië niet tengevolge gehad. Aankopen voor Engeland schijnen te hebben veroorzaakt, dat de zeer hooge prijzen van pesos 23 à 24 zich hebben kunnen handhaven.

Buitenlandsche granen in Nederland.

Werkelijk schijnen wij binnenkort een kleine hoeveelheid graan uit Noord-Amerika te mogen verwachten, waarop dan wel eene enkele lading uit Argentinië zal volgen. Gemeld wordt, dat de stoomschepen Java en Stella gemengde ladingen van tezamen circa 9500 ton maïs, tarwe en meel uit de Vereenigde Staten zullen aanbrengen. De „Nieuwe Rotterdamsche Courant” bericht, dat de lading

der Java bestaat uit 1500 ton maïs, 2000 ton meel en 2600 ton „graan”. Wat met het woord „graan” bedoeld wordt, is niet duidelijk. Misschien tarwe? Tarwe, gerst, haver, maïs en nog andere gewassen heeten alle graan en het is wel verwonderlijk, dat ondanks het belang, dat ieder Nederlander tegenwoordig in de graanvoorziening stelt, vele onzer bladen nog steeds de juiste beteekenis van het woord „graan” niet kennen.

SUIKER.

De weersgesteldheid bleef in de voornaamste landen zeer gunstig voor den jongen bietaanplant. F. O. licht bevestigt, dat de inkrimping in Duitschland nagenoeg 10 % bedraagt, terwijl in Bohemen met eene inkrimping van 5 %, in Moravië met eene uitbreiding van 10 % en in Hongarije van bijna 25 % gerekend wordt. Aangezien de grootere aanplant in Hongarije echter gedeeltelijk veroorzaakt werd door een tekort aan zaad voor voederbieten, is het niet waarschijnlijk, dat de landbouwers hunne geheele opbrengst aan suikerbieten aan de suikerfabrieken zullen afleveren.

De zichtbare voorraden worden als volgt opgegeven:

	1918	1917	1916
Duitschland	1 Sept. ¹⁾ 400.000*	250.000*	545.000* tons
Hamburg			
Oostenrijk	1 „ ¹⁾ 250.000*	305.000*	478.000* „
Frankrijk	1 „ ²⁾ 39.012	58.525	141.454 „
Nederland	15 April 105.853	138.447	50.568 „
België	1 Febr. 114.548	106.251	71.358 „
Engeland	1 Nov. ¹⁾ 259.929	135.699	195.267 „
Totaal Europa	1.169.342	993.922	1.481.647 tons
V. S. v. N. A.	7 Maart 26.541	250.881	114.023 „
Cubahavens	4 „ 629.960	286.037†	459.155 „
Totaal	1.825.843	1.530.840	2.054.825 tons

* Raming. ¹⁾ 1917/16/15. ²⁾ 1916/15/14. † 6 havens.

In Engeland heeft de Royal Sugar Commission de binnenlandsche suikerprijzen als volgt verhoogd:

Cubes.....	van 53/9 tot 64/9
Crystals, Granulated en andere witte suiker ...	„ 46/9 „ 57/9
Muscovados en andere bruine ruwsuiker.....	„ 44/6 „ 55/6

Dit is het gevolg van de verhooging der rechten op suiker met 11/8 per cwt. volgens het budget 1918/19, zoodat die rechten thans bedragen 25/8 per cwt. voor suiker boven 98° polarisatie met zekere reducties voor minder gehalté. De voorraden bedroegen in de voornaamste havens — Londen, Liverpool en Clyde — op 20 April 138.532 tons tegen 35.805 tons in 1917 en 29.867 tons in 1916.

Op Java is de markt verder gedaald en werd suiker No. 12/14 uit den nieuwen oogst tot f 6³/₈ en daarna tot f 6,— aan exporteurs verkocht. De geregelde scheepvaartcommunicatie tusschen Java en de Britsche koloniën is nog niet hersteld.

Wij kunnen thans de volgende gespecificeerde lijst van de Java-afschepingen in tons van 1 April tot 31 December der laatste 3 jaren publiceren, zooals samengesteld door de Handelsvereeniging te Batavia:

	1917	1916	1915
Nederland en Nederl. v. o.	—	31.673	413
Engeland	263.408	537.819	219.802
Frankrijk	23.929	64.709	72.863
Noorwegen	19.754	11.836	—
Italië	—	20.697	—
Griekenland	8.000	—	—
Suez	10.009	11.904	19.871
Port-Said v. o.	12.197	18.164	40.272
Amerika (Atl. havens)..	—	—	—
San Francisco.....	10	—	—
Vancouver	—	6.000	—
Singapore	155.773	43.597	36.049
China	2.112	5.120	15.525
Hongkong	120.056	104.622	143.891
Japan	74.253	49.312	47.595
Australië	—	4.512	44.504
Britsch-Indië	261.170	314.134	369.973
Siam	21.311	10.404	8.441
Diverse havens	59	—	—
Totaal	972.041	1.234.503	1.019.199

De groote uitvoer naar Singapore in 1917 is te verklaren doordat daarin begrepen is overscheeplading naar Britsch-Indische havens.

De Cuba-statistiek is als volgt:

	1918	1917	1916
Ontv. der week 20 April	128.938	85.614*	137.215 tons
Totaal sedert 1 Dec. 1917	2.043.513	1.425.874	2.013.912 „
Werkende fabrieken	193	?	162
Export week tot 23 Maart	98.181	59.115 tons
Totaal sedert 1 Dec. 1917	736.324	917.320 „
Exp. U. K. 1 Jan.-23 Mrt.	170.728	163.805	186.558 „
„ Frankr. 1 „ 23 „	7.400	50.466 „
Voorraad op 25 Maart ..	785.656	693.326 „

* Slechts 6 havens.

In den laatsten tijd bleven de Cuba aanvoeren beneden de verwachtingen, zoodat het oogstcijfer tot dusver slechts weinig verschilt met 1916, toen de geheele oogst 3 millioen tons opleverde (eene vergelijking met 1917 is niet mogelijk, omdat toen wegens de onlusten geen volledige cijfers gepubliceerd werden). De aanvoeren dienen dan ook spoedig grooter te worden, zal de laagste der gepubliceerde oogstramingen van 3.200.000 tons bereikt worden, terwijl op eene overschrijding van dit kwantum niet meer zoo veel kans schijnt te bestaan als nog onlangs.

NOTEERINGEN.

Data	Amsterdam per Mei	Londen			New York 96% Centrifugals.
		Tates Cubes No. 1	White Javas fob.	Americ. Granulated fob.	
10 Mei 1918....	f —	53/9	—	—	5,92
3 „ 1918....	„ —	53/9	13/6	—	5,92
10 Mei 1917....	„ 21 ³ / ₄	47/1 ¹ / ₂	—	—	6,14 à 6,27
10 Mei 1916....	„ 30 ³ / ₄	47/1 ¹ / ₂	—	31/9	6,52
21 Juli 1914....	„ 11 ¹⁰ / ₃₂	18/-	—	—	3,26

RUBBER.

De markt voor Plantage-soorten had in de afgelopen week zoowel als de daaraan voorafgaande een ongeanimeerd verloop. De noteeringen konden zich niet handhaven en liepen gelijdelijk terug. Naar verluidt heeft het Amerikaanse Gouvernement maatregelen genomen den invoer van rubber zooveel mogelijk te beperken en worden maximum prijzen vastgesteld: 63 cents voor Crêpe, 62 cents voor smoked Sheets en 68 cents voor Para.

De week eindigende 11 Mei sluit als volgt:

	Prima Hevea Crêpe	week eindigende 27 April:
loco/Mei	2/3 1/2	loco..... 2/5 1/4
Juni	2/4	Juni 2/5 1/2
Juli/September ..	2/4 1/2	Juli/December 2-6 3/4
October/December ..	2/5 1/4	
Smoked Sheets 3/4 à 1 d. minder.	3/4 d. minder.	
Hard cure fine Para	3/1	Para 3/- 3/4

KATOEN.

Noteeringen voor Loco-Katoen. (Middling Uplands).

	13 Mei '18	6 Mei '18	29 Apr. '18	14 Mei '17	13 Mei '16
New York voor Middling ..	28,20 c	27,20 c	26,75 c	20,30 c	13,05 c
New Orleans voor Middling	29,25 c	28,50 c	29,50 c	19,75 c	12,75 c
Liverpool Good Midd. Americ.	22,23 d	21,70 d	22,08 d	12,89 d ¹⁾	8,46 d ¹⁾

Ontvangsten in, en uitvoeren van Amerikaansche havens. (In duizendtallen balen.)

	1 Aug. '17 tot 10 Mei '18	Overeenkomstige perioden	
		1916-'17	1915-'16
Ontvangsten Gulf-Havens..	5724	6605	6685
„ Atlant. Havens		2313	2196
Uitvoer naar Gr. Brittannië	3634	1965	2050
„ „ 't Vasteland.		453	—
„ „ Japan etc...		—	—

Voorraden in duizendtallen	10 Mei '18	10 Mei '17	10 Mei '16
Amerik. havens.....	1311	933	1170
Binnenland.....	1034	850	750
New York	—	67	231
New Orleans	—	268	298
Liverpool	332 ²⁾	607	732

¹⁾ Middling. ²⁾ 11 Mei.

COPRA.

In den toestand van de markt kwam geen verandering. Ceylon cif Londen £ 46.-.

NOTEERINGEN.

Java f. m. s.

30 Maart-11 Mei 1918....	nom.	} N.O.T.-condities.
11 Mei 1917....	nom.	
11 Mei 1916....	f 38 1/2	
20-25 Juli 1914....	„ 28 3/4	

METALEN.

Loco-Noteeringen te Londen:

Data	IJzer Cleo. No. 3	Koper Standard	Tin	Lood	Zink
13 Mei 1918..	nom.	110.-/-	375.-/-	30.10/-	52.-/-
6 „ 1918..	nom.	110.-/-	380.-/-	30.10/-	52.-/-
11 Mei 1917..	nom.	130.-/-	243.-/-	30.10/-	—
12 Mei 1916..	82/6	140.10/-	198.-/-	34.-/-	96.-/-
20 Juli 1914..	51.4/-	61.-/-	145.15/-	19.-/-	21.10/-

VERKEERSWEZEN.

SCHEEPVAART.

11 Mei 1918. In de vrachtenmarkt ging weinig om; de meeste schepen staan onder den een of anderen vorm onder regeeringscontrôle. De enkele vrije booten, die tusschen Noord- en Zuid-Amerika varen, bedongen zeer hooge vrachten.

Timecharter-vrachten bleven onveranderd. Uit nader binnengekomen berichten blijkt, dat de op pag. 339 genoemde vergoeding voor Nederlandsche schepen netto is, zonder eenige vermindering voor gewone onkosten, die door de reederijen bij timecharters gedragen worden. De inbeslagnamē blijkt overigens meer en meer een misgreep geweest te zijn. Onder Nederlandsche vlag zouden de schepen vrij van duikbootgevaar voor eigen aanvoer, voor de Belgian Relief en voor Zwitserland gebruikt kunnen worden; nagenoeg alle overige schepen zouden eveneens in de vaart gekomen zijn met betrouwbare officieren. Thans ligt een groot gedeelte van de vloot werkloos.

De molestpremie van Amerika naar Engeland en Frankrijk werd van 3 tot 2 pCt. verlaagd. Verliezen door duikbooten blijven afnemen.

Britsche reederijen van zeilschepen voor de kustvaart zijn niet tevreden met de vastgestelde maximumvrachten, daar deze onder de tegenwoordige omstandigheden ontoereikend zouden zijn. Pogingen worden gedaan om de vrachten gewijzigd te krijgen.

Houtvrachten van de Bothnische Golf naar de Oostkust van Engeland waren vast; de laatste noteeringen zijn Kr. 275 van de lagere en Kr. 300 per Standaard van de hoogere districten.

Naar Nederland werden eenige bevrachtingen gemeld van de lagere districten tot f 125 à f 130 per standaard. De scheepvaart ondervindt echter veel vertraging door langzamen aanvoer van bunkerolen en door weigering van Deutsche autoriteiten om voor goederen z.g. „eidesstattliche Erklärungen“ te legaliseeren en voor schepen z.g. „Geleitscheine“ af te geven. Naar beweerd wordt, zouden de moeilijkheden o.a. in verband staan met door Deutsche reederijen uitgeoefenden druk op de Regeering, teneinde van de gelegenheid gebruik te kunnen maken om den hout-handel te dwingen Deutsche schepen op Delfzijl te charteren op de door het Reedereiverband vastgestelde voorwaarden.

Bovengenoemde reedersvereniging, waarbij zich 90 pCt. der Deutsche reederijen aangesloten hebben, wil na den oorlog scheepsruimte ter beschikking stellen voor aanvoer van grondstoffen. Vermoedelijk werd de vrijwillige regeling in het leven geroepen, teneinde de in voorbereiding zijnde wettelijke bepalingen nopens regeeringscontrôle te vermijden. Er schijnt wel kans van slagen te zijn, omdat aan de Deutsche overheid het voornemen toegeschreven wordt, om de Deutsche scheepvaart na den oorlog krachtig te steunen.

Duitschland heeft de tot dusver geldende regelen nopens het prijsmaken van onzijdige schepen op den kop gezet, door te bepalen, dat beschouwd zullen worden in het belang van de vijandelijke oorlogvoering te varen alle neutrale schepen, welke de vlag voeren van een land, dat met een vijandelijk land een overeenkomst omtrent het afstaan van

scheepsruimte gemaakt heeft, of van een land, waarvan een overwegend gedeelte der zich in de vaart bevindende vloot voor den vijand vaart, tenzij de omstandigheden het tegendeel bewijzen. Na de befaamde Duitsche prijzenhofsuitspraken wordt van de nieuwe bepalingen niet veel goeds verwacht voor Scandinavische en Nederlandsche schepen.

GRAAN.

Data	Petrograd Londen/ R'dam	Odessa Rotterdam	Atl. Kust Ver. Staten		San Lorenzo	
			Rotterdam	Bristol Kanaal	Rotterdam	Engeland
6/11 Mei 1918	—	—	—	50/-	—	200/-
29 A./4 Mei 1918	—	—	—	50/-	—	200/-
30 A./5 Mei 1917	—	—	—	40/-	—	140/-
1/6 Mei 1916	—	—	—	12/7 1/2	—	170/-
Juli 1914	11 d.	7/3	1/11 1/4	1/11 1/4	12/-	12/-

KOLEN.

Data	Cardiff				Oostk. Engeland	
	Bordeaux	Genua	Port Said	La Plata Rivier	Rotterdam	Cronstadt
6/11 Mei 1918	69/-	101/3	—	120/-	—	—
29 A./4 M. 1918	69/-	101/3	—	120/-	—	—
30 A./5 M. 1917	69/-	101/3	110/-	100/-	—	—
1/6 Mei 1916	f 60,-	91/6	—	60/-	f 6,50	—
Juli 1914	„ 7,-	7/-	7/3	14/6	3/2	5/-

Graan Petrograd per quarter van 496 lbs. zwaar, Odessa per Unit, Ver. Staten per quarter van 480 lbs. zwaar.

DIVERSEN.

Data	Bombay West Europa (d. w.)	Birma West Europa (rijst)	Vladivostok West Europa	Chili West Europa (salpeter)
6/11 Mei 1918.....	275/-	500/-	—	185/-
29 A./4 Mei 1918.....	275/-	500/-	—	185/-
30 A./5 Mei 1917.....	275/-	360/-	—	160/-
1/6 Mei 1916.....	127/6	142/6	—	—
Juli 1914.....	14/6	16/3	25/-	22/3

Overige noteringen per ton van 1015 K.G.

RIJNVAART.

De toevoeren naar de laadhavens zijn de laatste 14 dagen geregeld toegenomen, zoodat de verladingen vlot van stapel liepen. De zeer gunstige waterstand op den Rijn, die inmiddels tot 2,40 Meter Cauber Pegel was gestegen, was oorzaak dat de schepen op 2,30 Meter konden afladen en de vracht dientengevolge daalde tot op 2,50 Mark per ton. De sleeploonen daarentegen stegen tot 15 pf. per Centner en zullen, indien de waterstand gunstig blijft en de toevoeren naar de laadhavens op dezelfde wijze als thans blijven voortgaan, zeker nog wel een weinig stijgen. Aan het einde der vorige week was de waterstand weder iets vallende, hetgeen echter nog geen beletsel is om vlotter dan 2,30 Meter af te laden.

Van Rotterdam naar de Ruhrhavens werd op de vrachtmarkt niets verhandeld; bij veel aanbod van sleepkracht en weinig aanbod van te sleepen schepen zakte het sleeploon tot 50 cents tarief + 15/10 cents per last.

ADVERTENTIËN

De N.V. Nederlandsche Huistelefoon-Maatschappij

ROTTERDAM

Telefoon 3600

'S-GRAVENHAGE

Telefoon H 280, 300

GRONINGEN

Telefoon 1555

levert uit voorraad TELEFOON-, SCHEL-, ELECTR. KLOK-INSTALLATIES, etc., in huur en koop.

Herstelt en onderhoudt onder garantie ook alle niet door haar uitgevoerde installaties.

PROSPECTUS GRATIS.

NEDERLANDSCHE GRONDBRIEFBANK

HEERENGRACHT 495, AMSTERDAM

5 pCt. Obligatiën (Grondbrieven) tegen Beurskoers

Gecertificeerd door de Centrale Trust-Compagnie

Verkrijgbaar in stukken van f 2500,—, f 1000,—, f 500,— en f 100,— op elk goed effectenkantoor

GEBROEDERS CHABOT

ROTTERDAM

KASSIERS en MAKELAARS in ASSURANTIËN

Deposito's. — Rekening-Courant. — Franco Chèque-Rekening. Aan- en Verkoop van Wissels op het Buitenland. — Aan- en Verkoop van Fondsen. — Bewaarneming en Administratie van Effecten.

Oorlogs-, Transport-, Casco-, Brand-, Diefstal- e. a. verzekeringen van elken aard.

KONINKLIJKE HOLLANDSCHE LLOYD

AMSTERDAM

Geregelde
Passagiers- en Vrachtdienst
met nieuwe, moderne
post-stoomschepen

TUSSCHEN

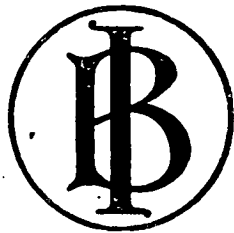
AMSTERDAM

EN

ZUID-AMERIKA

VIA

NEW YORK

„Internationale Bank”
voor Zakelijken Waarborg
TE GRONINGEN

Geeft **5%** PANDBRIEVEN uit in stukken van
f 1000 en f 500 tegen den koers van **97%**

DE SPAARNE-BANK
HAARLEM

Gestort Kapitaal en Reserves f 1.184.000,—
REKENING-COURANT, CREDIETEN, INCASSEERINGEN, ASSURANTIËN,
WISSELS, EFFECTEN, GOUPONS, PROLONGATIËN, DEPOSITO'S, ENZ.

HELDRING & PIERSON
BANKIERS

's-Gravenhage, Korte Vijverberg, hoek Doelenstraat.
KLUISINRICHTING.

Bewaarplaats voor Koffers met waardevollen inhoud en
EIGEN BRANDKASTEN.

Verzekering tegen alle gevaren aan bewaargeving verbonden.

The Ph. van Ommeren Corporation of New York
42 BROADWAY NEW YORK

belast zich met expeditie en verscheping van goederen van
Amerika naar Holland, Ned. Oost- en West-Indië
enz. enz. en desgewenscht ook met opdrachten van anderen aard
Nadere inlichtingen worden gaarne verstrekt door
PHS. VAN OMMEREN, Rotterdam.

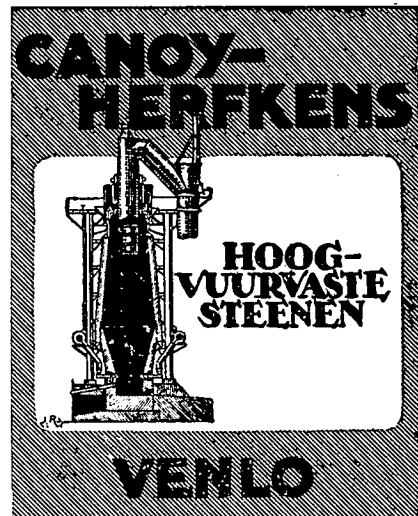
Een polis der

NILLMIJ

van 1859

's-Gravenhage, Veenestraat 1

geeft volledige
zekerheid en rust.

VAN DEN BERGHS, LIMITED
Margarine-Fabrikanten, Rotterdam

MAATSCHAPPIJ
voor

Scheeps- en Werktuigbouw
„FIJENOORD”
ROTTERDAM

Kruisers — Torpedobooten
Onderzeebooten

Mailstoomschepen
Vrachtstoomschepen
Baggermateriaal

Machine-installaties
tot 65000 P.K.

Scheeps-Zoelly-Turbines

Machines en apparaten voor
Suikerfabrieken, enz.

ONTVANG- EN BETAALKAS

NIEUWE DOELENSTRAAT 20—22 AMSTERDAM

KAPITAAL EN RESERVEN f 5.500.000,—

DEPOSITO'S VOOR 1 JAAR FIXE à 4 PCT.

GELDEN OP DEZEN TERMIJN GESTORT ZIJN NA AFLOOP VAN HET
JAAR ZONDER OPZEGGING BESCHIKBAAR.

NIET OPGEVORDERD ZIJNDE, WORDT DE POST STILZWIJGEND VOOR
GELIJKEN TERMIJN VERLENGD.

DE RENTE KAN NAAR VERKIEZING PER KWARTAAL, PER HALF JAAR
OF PER JAAR ONTVANGEN WORDEN.

VEREENIGDE CHEMISCHE FABRIEKEN

Telefoon: 2053, 2072 en 2073
Telegram-Adres: „RODUMA”

Hoofdkantoor: Haringvliet No. 100
ROTTERDAM

KUNSTMESTSTOFFEN

Fabrieken te: KRALINGSCHVEER, ZWIJNDRECHT en GRONINGEN

NEDERLANDSCH INDISCHE HANDELSBANK

AMSTERDAM

BATAVIA

's-GRAVENHAGE

AMPENAN, BANDOENG, CHERIBON, HONGKONG, INDRAMAJOE,
MEDAN, MENADO, PEKALONGAN, PROBOLINGGO, SEMARANG,
SINGAPORE, SOERABAYA, TEGAL, TJILATJAP, WELTEVREDEN.

Kapitaal f 35.000.000,—

Reserven f 17.400.000,—

N.V. W. van Driel's Stoomboot- en Transportondernemingen

ROTTERDAM

Reeders, Cargadoors, Expeditieus, Zeebevrachtingsagenten

Telegramadres: FIAT.

Telefoonnummers: 1958, 1977, 1997.

GEBROEDERS SCHEUER

Assuradeurs en Assurantiebezorgers

Expeditieus en Cargadoors

AMSTERDAM EN ROTTERDAM

Verzekering van Koopmansgoederen tegen
transport, molest, brand en diefstal tegen
concurrerende premiën.

FRANSCH-HOLLANDSCHE
OLIEFABRIEKEN

„CALVÉ-DELFT”

TE DELFT.

ARTIKELN:

Delftsche Slaolie

Arachide-olie

Sesam-olie

Soya-olie

Bakkers-olie

Plantenvet Delfia

Cocos-olie N. O. F.

Grondnotenkoeken en -meel

Sesamkoeken en -meel

Cocosmeel

NAAMLooZE VENNOOTSCHAP

Wilton's Machinefabriek en Scheepswerf ROTTERDAM

Scheepsbouw en Machinefabriek

Speciale inrichting voor reparatiën van elken omvang

Drie droogdokken met lichtvermogen tot 14000 ton

Dwarshelling

Drijvende kranen met lichtvermogen tot 120 ton

Telefoon: 7303 en 7304

Telegramadres: „WILTON” Rotterdam

WERKSPoor, AMSTERDAM

Land- en Scheeps-Machines - Dieselmotoren
Installatiën voor Suikerfabrieken - Polderbemalingen
Rollend Spoorwegmateriëel - IJzerconstructiën